AVUSTRALYA'DA ELELE

Yıl: 15
Sayı: 40

Ocak – Eylül

2008

HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR
M.K. Atatürk

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ

Elele'nin 15. Yıldönümünü kutlarken 40. Sayısını sunuyoruz

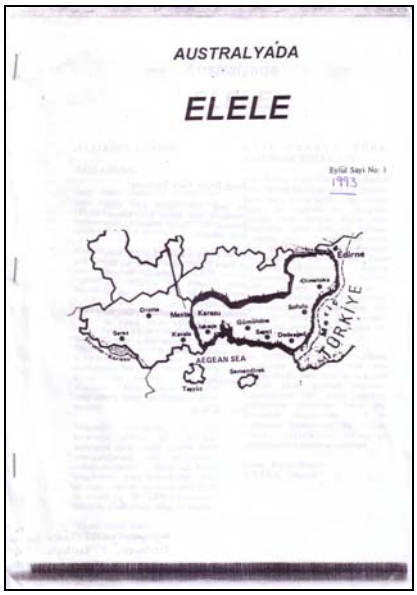

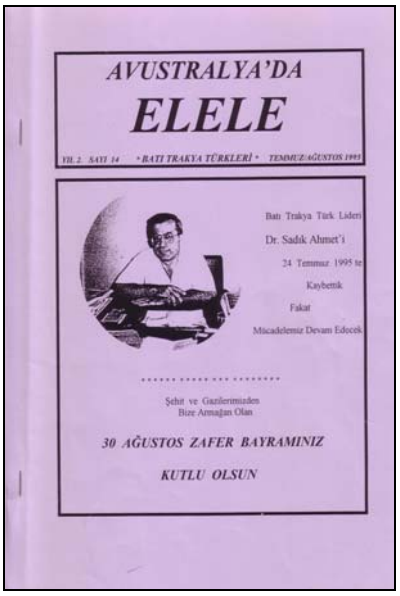

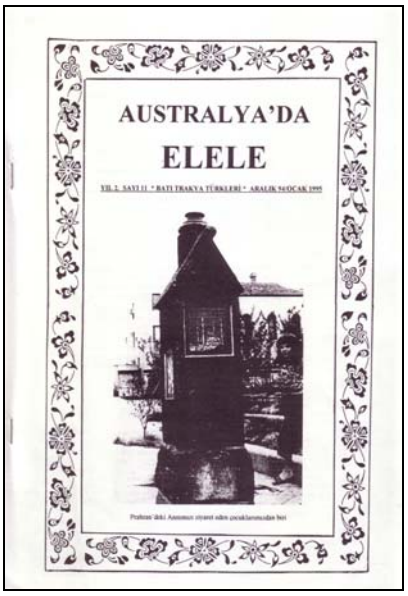

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ (ABTTD)

Avustralya'da Elele Dergisi

Kuruluş Tarihi: **Eylül 1993**

Yazışma adresi:

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği
Elele Dergisi

103-109 Union Street
Windsor VIC 3181
Melbourne, AUSTRALIA

Tel - Fax: +61 3 9510 4889
Email: westernthrace@hotmail.com

Editör: Sihem İmam-Hüseyin
Yazıların incelenmesi: Memet İmam-Hüseyin
Baskıya hazırlayanlar: Sihem ve Memet İmam-Hüseyin

Baskı Evi: - PRINT MODE, Melbourne

Temsilciler:
Türkiye: Feyyaz Sağlam (feyyazsaglam@hotmail.com)
Almanya: Özkan Hüseyin (saricali1947@hotmail.com)

Avustralya Batı Trakya Türkleri'nin Tarihi Günleri

23 Eylül 1969	*İlk aile Avustralya'ya geldi*
1971 sonları	*İlk ev satın alındı*
25 Aralık 1971	*İlk Dernek çalışmaları*
1972	*Eğitim Kolu kuruldu ve Türk İlkokulu açıldı*
29 Mart 1975	*ABTT Derneği kuruldu*
24 Temmuz 1978	*İlk dernek binası alındı (Adres: 16 Kent Street, Windsor VIC 3181)*
1983	*İlk üniversite mezunu*
Mayıs 1993	*Kadınlar Kolu kuruldu*
Eylül 1993	*Basın-Yayın Kolu ilk Elele Dergisini yayınladı*
Gençlik Kolu	*1991 – 2007 yılları arasında 6 kez kurulmaya çalışıldı ve kısa süreli olarak bazı faaliyetler yapılmıştır.*
9 Kasım 1999	*Şimdiki dernek binamızı kullanma izni alındı*
23 Nisan 2003	*Derneği kullanma belgesi- Occupancy Permit alındı (2000 yılından beri dernek binamızın iç inşaatı/restorasyonu devam etmektedir ve bölüm bölüm tamamlandıkça hizmete açılmaktadır.)*
3 Kasım 2007	*Dernek binamızın resmi açılışı Avustralya'da 38. Yıl Kutlamalarımızla birlikte oldu.(Binamızın mutfağı ve soğuk-sıcak havalandırma sistemi hariç, bütün restorasyonu tamamlandı.)*

Batı Trakyam
Güzel Batı Trakyam
Olamam ben
Senden hiç uzakta
Daha güzel günleri umarak
Kalıyorum hep ayakta

EDİTÖR'DEN

Değerli Okuyucular,

Elele Dergisi, Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin 15 yıldan beri devam eden yayın organıdır.

Basın ve Yayın Kolu, Avustralya Batı Trakya Türkleri'nin faaliyet ve yaşamlarını sizlere aktarmak için ELELE Dergisi'nin 40. Sayısı'nı yayımlamaktan gurur duymaktadır.

Sizlerden gelen değerli yazılar bu derginin devamını sağlamakla kalmayıp, fikirlerinizin okuyucularla paylaşılmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına sebep olmaktadır.

Bize gönderilen yazıların, eğitici ve öğretici olmasını dileriz. Yapıcı önerilerinize her zaman açığız.
Yazılan her yazının sorumluluğu, bu dergiye değil, yazı sahibine aittir.

Sihem İmam-Hüseyin

İÇİNDEKİLER/Contents **Sayfa**

Önsöz ---------- 2
Avustrlaya Batı Trakya Türkleri Derneği'nde 2008 Yılı Yönetim Kurulu Seçimi ---------- 3
ABTTD Yönetiminde Görev Alanlar - 2008 -------- 4
Dernek Üyelerinden Resimler ---------- 4
Her Şey Soru Sormakla Başlar---------- 5
Tony Lupton ABTTD'ni Ziyaret Etti (Visit from Tony Lupton, MP, Cabinet Secretary / Duyuru-- 6
Batı Trakya Türk Azınlığı'nın Lideri Dr. Sadık Ahmet Törenle Anıldı---------- 7
Bize Göre 14 Mayıs---------- 8-9
ABTTF Organized an International Panel Discussion in the European Parliament ---------- 9-10
ABTTD Hakkında Basın Açıklaması / Kutlama---- 11
Türk Kimliği ve Ermeni Meselesi Konferansı ------ 12-15
BATTAM ve KIBATEK'ten Yeni Bir Kitap-------- 15
ABTTD Melbourne'da Yapılan Türk Kültür Festivallerine Katıldı ---------- 16-17
İftar Yemeği ---------- 18
Anneler Günü / Babalar Günü Kutlamaları --------- 18
Sümer Ezgü ABTTD'ni Ziyaret Etti ---------- 19
ABTTD 'Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü' Kitabının Değerlendirmesi ---------- 20-21
Atasözleri ve Deyimler Hakkında---------- 22
Yantal Osman – Gerçek bir Öykü ---------- 23-28
Yunan İç Harbi / Bir Katliam / Vefat---------- 29
Batı Trakya Türk Göreneği - Evlilik---------- 30-31
ABTTD Faaliyet ve Etkinlik Raporu 2008---------- 31-32
Sözlük - Yantal Osman Öyküsü'nde geçen bazı kelimelerin açıklamaları ---------- 32

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRK OKULU 2008

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği Haftasonu Türk İlkokulu 2008 ders yılında kendi dernek binasında devam etmektedir.
Öğretmenlerimiz Sayın Mustafa Çavdar ve Sayın Yusuf Vanlıoğlu her Cumartesi günü normal eğitim programları dahilinde Türk kültürünü, dil ve dinimizi çocuklarımıza öğretmeye devam etmektedirler. Milli günlerimiz öğrenci ve velilerle kutlanmaktadır. Eğitim Kolu görevlileri Emine Öz ve Şerif Mustafa'ya gayretlerinden dolayı teşekkür ederiz.

ABTTD

BAŞKAN'DAN TEŞEKKÜR

ABTTD 2008 Dönemi Yönetim Kurulunu, ona bağlı kolları ve değerli üyelerimizi, Avustralya'da Batı Trakya Türk kimliğini ve varlığını devam ettirmek için gösterdikleri özverili gayretlerinden dolayı kutlar teşekkürlerimi iletirim.

Hüseyin Meyzin

ÖNSÖZ

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin yayın organı olan Avustralya'da Elele dergisinin 40. sayısına kadar olan yayınlarda Batı Trakya Türkleri'nin 1969 yılından beri Avustralya'ya göçlerinin hikâyeleri anlatıldı.
Batı Trakya Türk toplumunun hayat hikâyeleri, yeni vatanlarına uyum sağlamak için verdikleri uğraşlar, iş yaşamları, çocuklarını en iyi şekilde yetiştirebilmek için verdikleri gayretler yer almaktadır.

Dergide, toplum bireylerinden hikâyeler, şiirler, maniler, fıkralar, anılar, şarkılar, eğitimle ilgili konular ve daha birçok yazılar yer almaktadır. Bu dergide ayrıca derneğin yaptığı sosyal ve kültürel etkinlikler işlenmektedir.
Milli ve dini günler kutlanmakta, sık sık eğlence ve geziler yapılmaktadır. Bunlarla ilgili yazı ve resimler Elele dergisinde devamlı yayınlanmaktadır.
Dernek her yıl Stonnington (Prahran) Belediyesi'nin hazırladığı iki günlük Viva Festivali'ne bölgedeki diğer etnik toplumlarla birlikte katılmaktadır. Bu etkinlikle beraber, 2004 yılından beri değişik yer ve bölgelerde Avustralya Batı Trakya Türk kadınlarının gerçekleştirdiği Elişleri sergileri ile ilgili yazı ve resimler de Elele dergisinde yayınlanmaktadır. Dernek ayrıca Victoria Çokkültürlülük Komisyonu'nun ve Türk toplumunun yaptığı önemli etkinliklere katılmaktadır. Bunlar da aynı dergide sürekli olarak yer almaktadır. Örnek olarak; İlk Türk Günü, Como Türk Festivali, Exhibition Binasında Yaşlılar Haftası Festivali, Australia Day Yürüyüşü, Türk Lale Festivali, Türkler'in Avustralya'da 40. Yıl Kutlama Etkinlikleri, Kıbrıs Türkleri'nin Avustralya'da 60. Yıl Festivali'ni gösterebiliriz.

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin kendi toplumu için yaptığı Dernek binasının özel açılış töreni ve Avustralya'da 38. Yıl Kutlamaları Etkinliği Elele'nin sayfalarını dolduran en önemli kültürel etkinlik olduğu söylenebilir.

39 yıldan beri, Avustralya Batı Trakya Türkleri toplum olarak; yaşamlarını ve edindikleri tecrübeleri Elele dergisinde toplamakla, bir tarih kitabı yazıp yayınlamalarına sebep oldu. 2006 yılında yayınlanan "Avustralya'da Batı Trakya Türkleri" kitabı, onların Avustralya'daki hayatını anlatmaktadır. Şu anda İngilizce'ye çevrilmekte olan bu kitap, 2007 yılında yayınladıkları "Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü" Türkçe-İngilizce kitabı gibi Çokkültürlü Avustralya'ya büyük bir katkıdır.

Avustralya'da Elele dergisinin 40. sayısının kapak hariç, siyah-beyaz olarak basılması uygun görülmüştür. Basın Yayın Kolun'un gayesi, bundan sonra çıkacak olan sayıların hazırlanmakta olan dernek web sitesinde yayınlanmasıdır.

Sihem İmam-Hüseyin

AVUSTRALYA'DA ELELE DERGİSİ HAKKINDA BİRKAÇ SÖZ

Melbourne 3ZZZ Radyosu, Kıbrıslı Türkler'in Programı'nda aralıklarla Avustralya'da Elele dergisinde yayınlanan yazı ve fotoğrafların çok iyi kalitede olduğu Hasan Sayar ve Hakkı Süleyman tarafından belirtilmiştir.

Halit Habipoğlu, ABTTF – Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu Başkanı'ndan 20 Şubat 2008 tarihinde gelen elektronik postadadan birkaç satır "..... Elele derginizi severek okudum. Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin 2007 yılı faaliyetleri ve çalışmaları vesilesiyle dernek yönetim kurulu ve tüm dernek üyelerine takdirlerimi sunmak isterim. Elele derginizi ABTTF web sitesinde yayımlıyoruz ve yayımlamaya devam edeceğiz. ..... Batı Trakya azınlığının Avustralya'daki temsilcisi derneğinizin çalışmalarında başarılar dilerim."

Avustralya'da Elele dergisi,
Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu
web sitesinde yayınlandı - 06 Mart 2008

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ
2008 YÖNETİM KURULU SEÇİMİ

ABTTD 2007 yılı Yönetim Kurulu'nun 13 Ocak 2008 tarihinde düzenlediği Genel Kurul toplantısında normal konular görüşüldükten sonra 2008 yılı yönetim kurulu seçildi.

Bu Toplantıdan bazı alıntılar

- Başkan Mustafa Hasanoğlu'nun açılış konuşmasından sonra üye yoklaması yapıldı ve çoğunluk sağlandığından toplantıya devam edildi.
- Faaliyet, mali ve denetleme raporları okundu, itiraz olmadı.
- Divan heyeti seçildi (Nadir Celil, İrfan Hafız-Hüseyin, Memet İmam-Hüseyin)
- Bina soğutma/ısıtma sistemi, üyelik aidatı, tüzük, kahve ocağı, Elele dergisi ile ilgili kunular konuşuldu, soru ve istekler cevaplandırıldı, gereken kararlar alındı.
- 2008 yılı Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Hakem Kurulu seçildi.

Not: Divan Heyeti alınan kararları rapor şeklinde Yönetim Kuruluna sundu.

Üye yoklaması

Divan Heyeti

Genel Kurul toplantısına katılan üyeler

2008 yılı Dernek görevlileri

Ön sıra soldan:
Caide Haliloğlu, Azize Celil, Fatma Hüseyin, Perihan Hafız-Hüseyin, Emine Haliloğlu , Sihem İmam-Hüseyin, Fatma Hasanoğlu

Arka sıra soldan: Feyiz Mehmet, Mustafa Mustafaoğlu, Osman Basırlı, Memet İmam-Hüseyin, Hüseyin Meyzin, Rahim Haliloğlu, Efrahim Güler, İrfan Hafız-Hüseyin, Nadir Celil

Resimde olmayanlar:
Yaver Abdurrahman
Sali Mustafa, Ferize Hüseyin, Emine Öz, Şerif Mustafa

ABTTD Yönetiminde Görev Alanlar - 2008

Dernek Yönetim Kurulu Üyeleri		Kadınlar Kolu	
Hüseyin Meyzin	Başkan	Fatma Hüseyin	Başkan
Mustafa Hasanoğlu	Başkan Yar.	Azize Celil	Başkan Yar.
Osman Basırlı	Veznedar	Ferize Hüseyin	Sekreter
(20-03-2008 görevden ayrıldı)		Perihan Hüseyin	Veznedar
Yaver Abdurrahman	Veznedar	Caide Haliloğlu	Yardımcı üye
Mustafa Mustafaoğlu	Sekreter	Fatma Hasanoğlu	Yardımcı üye
Sali Mustafa	Sekreter Yar.		
Rahim Haliloğlu	Din görevlisi		

Denetleme Kurulu	Hakem Kurulu	Basın Yayın Kolu
Nadir Celil	Efrahim Güler	Sihem ve Memet İmam-Hüseyin
İrfan Hafız-Hüseyin	Perihan Hafız-Hüseyin	
Memet İmam-Hüseyin	Feyiz Mehmet	**Türk Sanat Müziği Grubu**
	Emine Haliloğlu (Chadstone)	Nadir Celil
Eğitim Kolu (Türk Okulu)		
Emine Öz, Şerif Mustafa		**Gençlik Kolu: -**

Dört saygın ilk nesil üyelerimizden
Soldan: Tevfik Öngören, Halil Ahmetoğlu, Salih Mustafaoğlu, Mehmet Haliloğlu - 7 Haziran 2008

Dernek üyelerimizden bir grup – 26 Ocak 2008
Önde soldan: Sadi Öztürk (misafir), Mehmet Haliloğlu, Nadir Celil, Niyazi Selimoğlu, Memet İmam-Hüseyin, Halil Sadık, Feyiz Mehmet.
Arkada: Recep Hasan, Mustafa Hasanoğlu

Özel Kadınlar Günü'ne katılanlar - *Soldan Ön sıra:* Emine Haliloğlu ve kızı Gamze, Bedriye Mustafaoğlu, Saide Mestan, Nafiye İsmail, Hatice Elmas, Aysel Fırıncıoğlu, Fatme Reşitoğlu.
Arka sıra: Fatma Hüseyin, Caide Haliloğlu, Fatma Koparan (misafir), Azize Celil, Halide Alioğlu, Ayşe Abdurrahman, Sabriye Abdurrahman, Fatma Mehmetoğlu, Rukiye Hasan – 7 Haziran 2008

Çörek ustaları Özel Kadınlar Gününde yine usanmadan çörek yapıp pişirdiler
Soldan: Sabiha Güler, Fatma Hasanoğlu ve Ramiye İbrahım - 7 Haziran 2008

HER ŞEY SORU SORMAKLA BAŞLAR

Şöyle bir göz atıyorum, Avustralya'daki geçmişimize... Batı Trakyamız'dan ilk kafilemizin geldiği 1970 yılını başlangıç kabul edersek, şu yeni yurdumuzda 38 yılı geride bırakmışız. Az buz değil, koca bir ömür. Burada tutunabilmek için az alın teri dökmedik, yıllar şahidimizdir. Tutunabilmek diyorum, çünkü tutunmamıza engel olunan bir vatan bırakıyorduk geride. Bizimki çaresizlik sonucu bir kaçıştı. Köprüleri atarak gelmiştik. Göçümüz gerçek anlamda bir göçtü. O bakımdan tutunmak zorundaydık. Öyle de oldu çok şükür.

Önemli bir başarımızda ortak eserimiz olan kurduğumuz derneğimizdir. Düşe kalka, hengâmeler aşarak nice uğraşlar sonucu başarabildik bunu, bilen bilir. Allah emeklerimizi elimize vermesin. Bir dizi etkinliklerimizi gerçekleştirebiliyoruz artık rahatlıkla... Bazı ufak tefek eksik, gediklerimiz olsa da bütünün yanında devede kulak, nasılsa halledilir, iyi hoşta... Yönetim kurulundaki görevime yüzümün akıyla layık olmaya çabalarken nacizane düşünüyorum da bir hayli soru takılıyor kafama. Şöyle ki:

- Binbir meşakkatle kurduğumuz bu dernek, biz birinci kuşak mensuplarının hizmetini karşılasın diye miydi sadece?
- Gençlerimizin de, işin içinde olması gerekmez miydi? Peki ya nerede bunlar? Birkaçını saymazsak.
- Bu baştan beri böyle olduğuna göre nerede yanlış yapıyoruz biz?
- Bir iki gönülsüz, zoraki toplanmayı saymazsak önceki yönetimler de beceremediği gençleri kazanmayı...

Belli ki gençlerimizde bireyi gönüllü harekete geçirecek bir içtepi, bir iştenç (irade) oluşamamış, oluşmuyor. Neden ola dersiniz? Bildiğim bir şey varsa gönülsüz toplantılar için davetiye çıkarmanın bir yararı olamayacağıdır. Zaten önceki yönetimlerce uygulanmış bu yöntemi, tekrar denemeye kalkmak kanımca havanda su dövmeye benzer. Kesin çözüm konusunda iddiam olamaz ama meselenin aslını astarını anlamaya çalışmak, dahası kendimizi tanımak adına başka bir yönteme, işe girişmeyi öneririm. Her bitki, kendi kökü üzerinde ürer. Bundan bir hak payı olmalı değil mi? Buradan hareketle, gözlerimizi kendimize (yani köke) çevirip bir nevi öz iradelemesi yapmaya değer diye düşünüyorum. Bu yolda kişisel bütünlük içinde açık sözlülük ve açık yüreklilikle hareket etmenin önemini belirtmeye gerek yok elbette...

Arkadaşların yardımıyla meseleyi önce bir ele alır, onların nezdinde tartışırız. Çok da faydası olur diye düşünüyorum. Daha sonra ne yapacağımızı durum belirler. Tartışmayı şöyle akla gelen sorularla açabiliriz. Örneğim:

- Doğal olarak birlikte göç ettiğimiz kültürümüz, yeni yurdumuzda bizleri hangi konularda ne şekilde etkilemiş, isabetli isabetsiz yönleri olmuş mu?
- Bizimkiyle bir çok noktalarda uyuşmayan egemen kültür karşısındaki durumumuz nedir? Ne olmalıdır?
- Biz olarak kalabilecek miyiz, değişecek miyiz, deyişmeli miyiz, değişeceksek biz olarak nasıl kalabil meliyiz?
- Bu yabancı kültür içinde büyütüp eğittiğimiz çocuklarımız nasıl, ne şekilde, ne yönde, hangi ruh haliyle yetişmekteler? İki kültür arasında dengeli yetişebilmeleri sağlandı mı? Kendileriyle sağlıklı iletişim gerçekleştirebiliyor muyuz?
- Çocuğumuzun yabancı biriyle evlenmesi ne mana ifade etmektedir? Bu durumda tepkimiz nedir, ne olmalıdır?
- Böylesi bir durumla karşı karşıya kalan ana babaların toplum içindeki hal, tutum ve davranışlarında alışmışın dışında gariplikler gözlenmekte midir?
- Toplum üyelerimizle ilişkilerimizi , artniyetsiz, karşılıklı sevgi, saygı ve birlik beraberlik ekseninde, herhangi bir sinsi güdü etkisinden bağımsız, biz bilinciyle yürütebiliyor muyuz? Hal ve mazimiz bunu doğruluyor mu?

Bu soruları, bizi menzile götürecek atlama taşları olarak daha da arttırabiliriz. Ancak yeter, yazımıza son verelim. Nasılsa her türlü eksiğimize rağmen, meramımız umarım anlaşılmıştır.
Gerçi ben de dahil olmak üzere bu tür sorular bir çoğumuza yabancı... Eğer içtenlikle eğilmezsek hep yabancı kalacaklar. Teşebbüs edip sonuca varamazsak bile hiç değilse eylemin gerçekleştiricileri olarak bir far yaratmış oluruz.

Esenlikler diliyorum
Hüseyin Meyzin
ABTTD Başkanı
Melbourne - 12 Nisan 2008

TONY LUPTON ABTTD'Nİ ZİYARET ETTİ – 28 Ağustos 2008

28 Ağustos 2008 tarihinde, öğle saat 12.00'de, Prahran Bölgesi Eyalet Milletvekili, Kabine Sekreteri Sayın Tony Lupton Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'ni ziyaret etti.

Dernekte bulunan üyelere hükümetin su politaikasını anlattı. Goulburn nehrinden su getirmek, Murray nehrinin suyunun ziyanını önlemek için yapılan çalışmaları anlattı. Hükümetin eğitim politikasından, okullara ayrılan fonlardan söz etti.

Dernek üyelerinden Nadir Celil'in, yenilenebilir enerji (Renewable Energy) için hükümetin neler yaptığı sorusuna; Victoria elektrik enerjisinin çoğunun kömürden elde edildiğini, sanayinin devamı için buna devam ederken, zararlı gazların kontrol edilmesi projelerinin olduğunu, az da olsa rüzgâr enerjisinden faydalanmak için çalışıldığını söyledi.

Memet İmam-Hüseyin'in teklifi; dernekte yağmur suyundan faydalanmak için gereken sistemin kurulmasına hükümetin katkısı ne olabilir? Derneğin, su tasarrufu için önlem aldığını, örnek olarak da yenilenen tuvaletlerin susuz sistemle (waterless urinals) çalıştığını söyledi. Yağmur suyunun toplanması halinde de derneğin su ihtiyacının çoğunu karşılayacağını belirtti. Toyn Lupton bu teklifin yerinde, uygun olduğunu ve ilgileneceğini söyledi.

Mr Tony Lupton MP, State Member for Prahran, Cabinet Secretary visited the AWTTA

He discussed the Government's polices for water saving and education projects. He answered the questions of members regarding renewable enegy and water saving at the Accosiation. The president congratulated him, for his new born baby girl. – 28 August 2008

Tony Lupton ABTTD üyeleriyle

Soldan: Recep Hüseyin, Azize Celil, Fatma Hüseyin, Ahmet Hüseyin, Nadir Celil, Memet İmam-Hüseyin, Yaver Abdurrahman, Tony Lupton, Mustafa Hasanoğlu, Hüseyin Meyzin (Başkan), Mehmet Haliloğlu, Raife Meyzin, Rahim Haliloğlu, Halil Ahmetoğlu ve Efrahim Güler – 28 Ağustos 2008

DUYURU

Avustralya'da Batı Trakya Türkleri kitabımızın İngilizce'ye çevirisi projesi, yapılan plana göre devam ediyor. Proje yetkilisi Sihem İmam-Hüseyin'in sıkı çalışmaları neticesinde kitabımızın zamanında tamamlanıp yayınlanacağına inanıyoruz. ABTTD

Project Plan - Translation and Publication of a History Book - Western Thrace Turks in Australia

- Compile information, edit and update the existing Turkish book	June – September 2008
- Proof reading of Turkish version	October 2008
- Translation to English and proofreading	Nov 2008 – February 2009
- Review and editing	March 2009
- Final proofreading	April 2009
- Publishing (printing and bounding)	May 2009
- Launching of the book and completion of the Project Report	June 2009

Batı Trakya Türk Azınlığı'nın Lideri Dr. Sadık Ahmet Törenle Anıldı

24 Temmuz 1995'te Rodop ilinin Susurköy kavşağında gerçekleşen trafik kazası sonucu yitirdiğimiz Batı Trakya Türk Azınlığı'nın lideri ve Dostluk, Eşitlik ve Barış Partisi'nin (DEB) kurucusu Dr. Sadık Ahmet Gümülcine'deki kabri başında törenlerle anıldı. Törenler 24 Temmuz günü saat 18:00'de Dr. Sadık Ahmet'in kabri başında başladı. Gümülcine'deki kabri başında düzenlenen törene, Devlet Bakanı Mustafa Sait Yazıcıoğlu, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, CHP Genel Başkan Yardımcısı Bihlun Tamaylıgil, MHP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Bal, DSP İstanbul Milletvekili Hüseyin Mert, Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu'nu (ABTTF) temsilen ABTTF Başkan Yardımcısı Sami Yusuf ve ABTTF Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Kasap ile çok sayıda parlamenter ve bürokrat katıldı.

Yunanistan'ın Gümülcine kentinde düzenlenecek törene katılmak üzere Edirne'nin İpsala Sınır Kapısı'nda yaptığı açıklamada, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının ve soydaşların haklarının korunması ile sorunlarının çözümüne yönelik bir eylem planı hazırladıklarını ifade eden Bakan Yazıcıoğlu, şunları söyledi: "Bugün merhum Sadık Ahmet'i oradaki soydaşlarımızla birlikte bir kez daha anacağız. Bizim sadece Batı Trakya'da değil yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın sorunlarına yönelik çok yoğun çalışmalarımız var. Bir eylem planı oluşturduk. Bir yol haritası oluşturuyoruz. Çalışmalarımız planlı bir şekilde devam ediyor". Edirne Valisi Mustafa Büyük ise şunları kaydetti: "Batı Trakya'daki Türk azınlığı Lozan Barış Antlaşması'nda imzalanan haklara sahiptir. Sadık Ahmet ile başlatılan ve günümüzde de devam eden Türk azınlıkların haklarının korunmasına yönelik çalışmalar günümüzde de devam ediyor". Demokrat Parti Genel Başkanı Süleyman Soylu, Batı Trakya Türklerinin liderlerinden Dr. Sadık Ahmet'in 13'üncü ölüm yıldönümü dolayısıyla yayınladığı mesajda merhum Dr. Sadık Ahmet'e Allah'tan rahmet, ailesine Batı Trakya Türklerine ve Büyük Türk Milletine tekrar baş sağlığı diliyoruz" dedi.

Gümülcine'de düzenlenen anma törenine beraberindeki altı kişilik heyet ile katılan CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Bihlun Tamaylıgil "Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığın temel hak ve özgürlüklerinin korunması gerekiyor. Orada yaşayan Türkler, Lozan Barış Antlaşması'nda belirtilen haklarını kullanamamaktadır. Onlar büyük bir haksızlıkla karşı karşıyadır. Bu hakların alınması ve kullanılması en tabii insan haklarıdır. Yunanistan ve Yunan halkıyla komşuluk ve dostluk ilişkilerimize inanıyorum. Şu anda inanıyoruz ki, orada yaşayan Türk halkının hakları da var ve korunması gerekiyor" açıklamasında bulundu. Gümülcine'de yapılan anma töreninde yaptığı konuşmada Bakan Yazıcıoğlu, Sadık Ahmet'in yaşamıyla ve mücadelesiyle bütün Türklüğe örnek şahsiyet olduğunu söyledi. Saat 20:00'de Eski Cami'de Mevlid-i Şerif okunduktan sonra saat 21:00'de de Gümülcine'deki Chris and Eve Oteli'nde Devlet Bakanı Prof. Dr. Said Yazıcıoğlu ve TBMM üyeleri onuruna merhumun ailesi ve D.E.B. Partisi tarafından yemek verildi.

Dr. Sadık Ahmet'in ölümyıldönümü dolayısıyla açıklama yapan Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu (ABTTF) Başkanı Halit Habipoğlu, şunları kaydetti:

"Batı Trakya Türk Azınlığı'nın lideri Dr. Sadık Ahmet'in ölümyıldönümünde kendisini rahmet ve hasret ile anarken O'nun fikirlerini ve hedeflerinin ışık tuttuğu bugünde Azınlığımızın haklarının ve özgürlüklerinin korunması ve yükseltilmesi için azim ile çalışıyoruz. Ruhu şad, mekanı cennet olsun. Dr. Sadık Ahmet'in ölümyıldönümünde anavatan Türkiye'nin Gümülcine'deki törene gösterdiği yüksek düzey katılım Azınlığımız için çok anlamlı ve önemlidir. Azınlık kuruluşları ve ABTTF Dr. Sadık Ahmet'in fikirlerini ve ideallerini gelecek nesillere aktarmak konusunda birer köprüdür. O, fikirleri ve hedefleri ile bizlere ışık tutmaya devam edecektir."

"... Ben bir Türk olduğum için hapse götürülüyorum. Eğer Türk olmak bir suç ise, burada tekrar ediyorum. Ben bir Türk'üm ve öyle kalacağım. Bu mesajımla Batı Trakya azınlığına sesleniyorum ve Türk olduklarını unutmamalarını söylüyorum…"

Dr. Sadık AHMET, Ocak 1990

Kaynak: ABTTF web sitesi – www.abttf.org

BİZE GÖRE 14 MAYIS

Azınlık Kaderinin Çizildiği İhanet Dolu Talihsiz Bir Gün

Münih-Almanya 14.05.2008

14 Mayıs Yunanistan için Bayram, Batı Trakya Türkleri için "Matem Günü..."

Kimi üyelerimiz, bizden gerek sözlü ve gerekse yazılı olarak Batı Trakya'mızın Yunan yönetimine geçişi hakkında açıklama istediler. Biz de sevgili kardeşlerimizin bu haklı isteklerini yerine getirmeyi tarihi bir görev saydık.

Değerli kardeşlerim,

Bilindiği gibi Batı Trakya Türkleri 1363 yılında Sultan 1.Murat döneminde Batı Trakya'ya yerleşmeye başladılar. Bunun öncülüğünü ise Lala Şahin Paşa ile Gazi Evrenos Bey yapmışlardır. Batı Trakya Türkleri 1920 yılına kadar bu topraklar üzerinde güzel günler geçirmişlerdir. Türk-Rus, Balkan Savaşları, Bulgar işgali (1912–1918) çileli ve zor zamanlarımızdır. Tarihte ilk Türk Cumhuriyeti (31 Ağustos 1913) burada kurulmuştur.

Bulgarlar, Balkan Savaşından sonra, Batı Trakya'da 1. Dünya Savaşına kadar kalmışlardır. 1. Dünya Savaşını kazanan İtilaf Devletleri adına (İngiltere, Fransa ve İtalya) General Sharpi komutasındaki Fransız ordusu Batı Trakya'yı işgal etmiştir. Bu dönemde uluslararası bir yönetim kurulmuştur. Batı Trakya'nın başında General Sharpi bulunmaktadır.

General Sharpi Wilson prensiplerine uygun olarak (Bölgede hangi millet ve dine mensup çoğunluk varsa, yönetimi o çoğunluğa teslim etmek) Fransa'ya bağlı, içişlerinde serbest manda sisteminde bir "Türk Devleti" kurulmasını sağlamaktı. Bunun için Batı Trakya'da plebisit yapılması öngörülmüştü... Plebisit iki dereceli olarak hazırlanmıştı. Önce temsilciler halk tarafından seçilecek, daha sonra seçilmiş olan temsilciler Batı Trakya'nın kaderini oyları ile tayin ve tespit edeceklerdi.

12 Mayıs 1919 da temsilciler seçimi yapılmış ve seçilmesini arzuladıkları kişiler (Peştereli Tevfik Bey, Hakkı Bey, Bekir Sıtkı Efendi, Avukat Mustafa Efendi, Hasan Tahsin Argun) kazanamamıştır. Yapılan seçimde, 5 Türk (1. Hafız Galip 2. Tabak Halil Ağa 3.Ortacılı Ali Bey 4. Karamusalı Osman Ağa 5. Hacı Yusuf), 1 Yunan (Nikolau Zoidis), 1 Bulgar (Petko Dacef) ve 1 Yahudi (Muiz Karasu) temsilci seçiliyor. Seçim esnasında davullar zurnalar "Annem beni yetiştirdi bu yerlere yolladı" marşını çalıyormuş.

Seçilen bu 8 temsilci, Batı Trakya'nın kaderini tayin edeceklerdi. O tarihte Batı Trakya'da %87 oranında ezici bir Türk çoğunluğu vardı. Halkın bütün isteği 1913'te olduğu gibi bağımsız "Batı Trakya Türk Devleti" kurmak idi. Eğer bu gerçekleşemezse, o zaman General Şarpi'nin önerdiği şekilde, politik bakımdan Fransa'ya bağlı içişlerinde serbest "Manda şeklinde" bir "Türk Devleti" kurulmasını tercih ediyorlardı.

Türk Milli çıkarlarına en uygun olanı, 1.plânda ifade edilen bağımsız "Türk Devleti" idi. 2. plânda, Fransa'ya bağlı bir "Türk Devleti" kurulmasını öngörüyordu. Fakat ne yazık ki, milliyetçi vatanseverlerin tüm çabaları boşa gitmiş, her nedense gerçekleşememiştir.

Bu arada Bulgar ve Yunan temsilcileri de boş durmayıp Batı Trakya'yı kendi topraklarına katmak için çeşitli girişimlerde bulunmuşlar. Bu çalışmalarda Yunanlı temsilci Nikolau Zoidis ile Vamvakas Türklere birçok vaatler vermiştir... 13 Mayısı 14 Mayıs'a bağlayan gece, aklı başında olan Batı Trakyalı Türk'ün gözüne uyku girmemiş... Herkes şüpheliydi. Fakat yine de temsilcilerin, Yunanlıları tercih edeceklerine ihtimal vermiyorlardı...

14 Mayıs 1919 Batı Trakya Türkleri'nin kaderi bugün tayin edilecekti... Seçilmiş olan temsilciler, Mutasarrıflıkta (Osman Paşa tarafından yaptırılmış, şimdi istinaf mahkemesi olarak kullanılan bina, o zaman kaymakamlık konağı imiş) toplanacaklar ve Batı Trakya'nın kaderini tayin edeceklerdir. Halk sonucu öğrenmek için, sabırsızlanıyordu. Az sonra belediye başkâtibi Şerafettin Bey balkona çıkarak şunları söylemiş. "Hemşerilerim, temsilcilerimiz Yunanlılar lehine oy kullanmışlardır".

"Türk-Fransız yönetimi 3. Yunan yönetimi 5 oy aldı. Türk-Fransız yönetimine oy verenler Hacı Yusuf, Musevi Mois Karasu, Bulgar Petko Dacef'ti. Öbür dört Türk ve bir Yunanlı, Yunan yönetimini kabullendiler. "Halk şaşırıp kalmıştı. Bu olay protesto edilmiş. Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti halkı mitinge davet etti. Miting, Softalar Medresesi bahçesinde yapıldı. Mitinge tahminen 8 bin kişi katıldı.

Bu arada Eski Cami'de Hancı Mehmet Efendi tarafından hazin bir salâh okunuyordu. Camii'nin şerefesinden siyah bir bayrak, Türk halkının MATEM'ini ilân ediyordu. Kalabalık halk kitleleri sokaklara dökülmüş... Ama ne çare ki, olan

olmuş, torbalar dolmuştu. Sonuç hazindi. Batı Trakya Türk'ün kaderini çizen o gün halkımızın bir matem günüdür...

Güzel Batı Trakya'mızın, Yunan egemenliğine geçişi 27 Kasım 1919 tarihinde Paris yakınlarında Neull'de yapılan anlaşma ile olmuştur. İşgal tarihi 14 Mayıs 1920'dir. 1920'nin 24 Mayıs sabahı, General Zıverakis komutasındaki Yunan ordusu Gümülcine'ye girmeye başladı. Yapılan bu anlaşmayı ve Yunan işgalini kabul etmeyen milliyetçiler Hemetli Köyüne giderek, orada Peştereli Tevfik Bey başkanlığında dördüncü ve son "Batı Trakya Türk Hükümeti"ni kurdular. Kurulan hükümet sayesinde Yunanistan'ı büyük devletlere şikâyet ettiler.

Bu hükümetin Devlet Başkanı Peştereli Tevfik Bey, İkinci Başkanı Bekir Sıtkı, Adalet Bakanı Bekir Sıtkı, Dışişleri Bakanı Mahmut Nedim, İçişleri Bakanı Hasan Tahsin (Argun), Maliye Bakanı Sabri (Tüten), Evkaf Bakanı Mustafa (Doğrul), Genel Kurmay Başkanı Yüzbaşı Fuat (Balkan), Genel Kurmay ikinci Başkanı Teğmen Fahri (General Özdilek) Beylerdi.

Savaş yapmadan masa başında elde edilen bu egemenlik; kurtuluş günü olarak, her sene 14 Mayıs, resmigeçitlerle, çılgın eğlencelerle, kutlanmaktadır. Yunanlılar için bayram günü, bizim için ise matem ve kara gündür. Çünkü biz daha hâlâ orada yaşıyoruz ve yaşayacağız... 24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşması ile resmi Azınlık statüsü kazanan Batı Trakya Türkleri, usanmadan, yılmadan, haklı mücadelelerini ve yaşamlarını bu topraklarda devam ettirmektedirler...

Aziz kardeşlerim,

Geçmişini unutan topluluklar, geleceğin zorluklarına karşı koyabilecek gücü, kendilerinde bulamazlar. Millî ve dini hürriyetlerini kaybeder ve dağılırlar...

Şimdi uyanma vaktidir... Yarın, uyuyan milletler, uyanan milletlerin ayakları altında ezileceklerdir.

Saygılarımızla,
Dr. Özkan Hüseyin
BATTAM Başkanı

Kaynak: Email 14.05.2008 BATTAM

ABTTF Organized an International Panel Discussion in the European Parliament

On 17April 2008 Federation of Western Thrace Turks in Europe (ABTTF) organized an international panel discussion which was held in the European Parliament on "Ignored Minorities of Greece: Western Thrace Turks and Macedonians". Before the panel discussion a press conference was held in the European Parliament and Halit Habipoglu, the President of the ABTTF; Hans Heinrich Hansen, the President of the Federal Union of European Nationalities (FUEN), Nelly Maes, the President of the European Free Alliance (EFA), Mikel Irujo Amazega, a member of the Greens/EFA, and Petros Kazias, a member of the Central Council of EFA-Rainbow replied the questions of 48 members of Greek and Turkish press.

It is stated in the press conference that Greece ignores the existence and the rights of the minorities of ethnic Macedonian and Turks living in the country and that Greek policy does not comply with European norms and values. Nelly Maes indicated that ethnic minorities are not recognized therefore ethnic minorities with different languages and religions have no right to express their opinions in a democratic environment. And, Maes stated that Greece violates the rules of the Union by violating human rights of ethnic minorities in Greece. Besides, Maes stated that Greece is not open for dialogue although EFA wants to establish communication with the state.

Amazega, a member of the Greens/EFA, stated that minorities should be respected in accordance with international treaties and reminded that Greece has not signed the Framework Convention for Protection of National Minorities and the Minority Languages Charter and European Charter for Regional or Minority Languages. Amazega stated that Greece has responsibilities towards the minorities living within its borders but Greece does not behave in way that an EU member country must have.

Hansen, the President of FUEN, stressed that the minority associations belonging to the ethnic Macedonians and Turks are members of FUEN and stated that Greece subject these minorities to assimilation in various ways. And Hansen said, "We observed the violations of the rights of the minorities in our visit to Greece".

Habipoğlu, "Greece accepts the Western Thrace Turkish Minority as a threat to its existence". It rejects any proposal on dialogue between the Turkish Minority and the state. Our demand from the state is to establish a dialogue with the Minority. We do not constitute any threat rather a richness of our country. The EU is constituted on the richness of language and culture. We call upon the Greek state to establish a dialogue with the Minority and solve the problems

together". And he added, "To establish such dialogue discussion, in the European Parliament with the help of EFA". Then he declared that the fact that the most of the press members are from Greece shows that dialogue has been established between the Greek State and the Minority". And Habipoğlu reminded the ECHR decision on 27 March 2008 which indicted Greece for the violation of the right to assembly and association of the Western Thrace Turkish Minority and added that ABTTF hopes the Greek state to establish a constructive dialogue with the minorities living the country after the ECHR decision and international panel discussion.

A Historical Success in the European Parliament

The panel on "Ignored Minorities in Greece: Western Thrace Turks and Macedonians" was very well attended and more than 120 people attended the panel discussion. The panel discussion was chaired by Hans Heinrich Hansen, the President of FUEN. After the opening speeches from Nelly Maes, the President of the European Free Alliance - European Political Party, Halit Habipoğlu, President of the Federation of Western Thrace Turks in Europe (ABTTF) and Petros Kazias, a member of the Central Council of EFA-Rainbow the following presentations were made.

Kinga Gal, MEP, the Vice Chairwoman of the Subcommittee on Human Rights made the first presenta-tion called "Minorities in the Context of the Balkans". Gal stated that the pace of improvements in the rights of the minorities is very slow at national levels and added that Greece has made improvements on the rights of the minorities since 1993 but still lacks some other improvements. Then, Asst. Prof. Dr. Halim Cavuşoglu made a speech on the Western Thrace Turkish Minority and the Victims of Article 19 of the Greek Citizenship Code. Cavusoğlu stated that it is a necessity of being a democratic state that Western Thrace Turks who were arbitrarily deprived of their nationalities must be given back. Petros Kazias of the European Free Alliance – Rainbow made a presentation on the ethnic Macedonian minor-ity of Greece. Katzias, in his presentation "Macedonian Minority in Greece" stated that there is an ethnic and linguistic Macedonian minority therefore Greece should end its official exclusion policy and estab-lish a dialog with the representatives of minority. A statement from Lazslo Tokes MEP was read out by his assistant Helen Struff in which he offered to mediate between representatives of the two minority groups and the Greek government. Then Panayote Dimitras, the Spokesperson of the Greek Helsinki Monitor, made a presentation on "Tolerance of Intolerance towards Minorities in Greece" and said that the existence of minority is a matter of fact. Dimitras, "The existence of the Turkish Minority is ABTTF has organized this international panel denied in Greece. The Greek state should reassess its position on the minorities. The Greek democracy is so rigid and the one who respects the minorities at the lowest level".

The final presentation "Standards of Council of Europe and Minorities in Greece" was made by Boriss Cilevics, a member of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Cilevics stated that Greece, despite refusal to ratify the instruments of the Council of Europe on minority protection, still has certain obligations with regard to minority rights under Council of Europe obligations and commitments. And Cilevics expressed the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) which monitors the fulfillment obligations wrote that minority groups still encounter difficulties, the Macedonians and Turks. Then he concluded that the refusal to ratify the key instruments relevant to minority rights does not exempt a Council of Europe member state from a number of obligations relevant to minority protec-tion.

The presentations were followed by an interesting interactive discussion in which a range of views were expressed in a question-and-answer session. ABTTF regrets that some groups wanted to use the panel discussion for their own political purposes.

The closing remarks of the international panel discussion were made by Mikel Irujo Amezaga MEP of the Greens/EFA Group. Amazega stated the majority and the minority in Greece must respect each other and tolerance in this mutual respect is of vital importance. And he concluded that the aim of this interna-tional panel discussion is to establish a constructive dialogue between the majority and the minority.

Habipoğlu, the President of ABTTF, states that the international panel discussion on "Ignored Minorities in Greece: Western Thrace Turks and Macedonians" has attained its objective. And he adds that it is a success for ABTTF that such discussion was held in the European Parliament. He concludes that ABTTF which is founded on a strong basis would like to thank to Rainbow which shares the same desti-ny with the Western Thrace Turkish Minority and EFA and FUEN outside the borders of Greece for the international panel discussion held in the European Parliament.

ABTTF
Johannisstrasse 50, 58452 Witten, Germany

Source: http://www.abttf.org, April 2008

ABTTF'dan Basın Açıklaması

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ 2007'DEKİ FAALİYETLERİNİ KAMUOYUYLA PAYLAŞTI

Avustralya'nın Melbourne kentinde faaliyet gösteren Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği 2007 yılı içerisindeki faaliyetleriyle ilgili bir açıklama yaptı. Yunanistan dışındaki en eski Batı Trakya Türk derneklerinden biri olan Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği ülkede yaşayan Batı Trakya Türkleri'ne önemli hizmetler sunuyor. Dernek Basın Sözcüsü Sihem İmam-Hüseyin tarafından yapılan açıklamada Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin Dünya'nın bir ucunda, Avustralya'da Batı Trakya Türk Kültürünü ve Batı Trakya Türk Azınlığı'nın sorunlarını gündeme taşımaya devam ettiği bildirildi. 2007 yılı içerisinde başta Avustralyalı milletvekilleri olmak üzere Melbourne'daki diplomatik misyon şefleriyle çeşitli görüşmelerde bulunularak Batı Trakya Türkleri'nin tanıtıldığı belirtildi. Derneğin 2007'de restorasyonu tamamlanıp resmi açılışı yapılan yeni binasına kavuşmasının ardından bir dönem Gümülcine Başkonsolosu olarak da görev yapan Türkiye'nin Avustralya Büyükelçisi Murat Ersavcı ve Melbourne Başkonsolosu Aykut Sezgin'in derneği bizzat ziyaret ederek çalışmalara katkıda bulundukları açıklandı. Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin ayrıca 2007'de Melbourne'da düzenlenen bir çok kültürel etkinliğe katılarak Batı Trakya Türk Azınlığı'nı temsil ettiği, eğitimle ilgili faaliyetler düzenlediği ve konser, sergi gibi çeşitli kültürel etkinlikler gerçekleştirdiği belirtildi.

Batı Trakya Türkleri 38 yıldır Avustralya'da
Batı Trakya Türkleri'nin 38 yıl önce Avustralya'ya göç etmeye başladığını belirten Dernek Basın Sözcüsü Sihem İmam-Hüseyin 3 Kasım 2007 tarihinde Avustralyaya göç edişlerinin 38. yılını geniş bir katılımla kutladıklarını, etkinliğe Melbourne'da yaşayan Batı Trakya Türkleri'nin yoğun ilgi gösterdiği de kaydedildi. Dernekten yapılan açıklamada 2007 yılı içinde gerçekleştirilen diğer faaliyetlerin de önümüzdeki günlerde Avustralya'da Elele Dergisi vasıtasıyla kamuoyuyla ayrıntılı olarak paylaşılacağı belirtildi.

Batı Trakya Türkleri Dünya'nın dört bir yanında
Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nden yapılan açıklamayı değerlendiren ABTTF Başkanı Halit Habipoğlu da dernek çalışmalarından dolayı Avustralya'daki Batı Trakya Türkleri'ni kutladı. Habipoğlu "Dünyanın bir ucunda, Avustralya'da yaşayan Batı Trakya Türkleri de görüldüğü üzere güçlü bir örgütlenme içindeler ve Batı Trakya Türk Azınlığı'nın mücadelesini Avustralya'ya kadar taşıyorlar. Batı Trakya Türkleri'nin mücadelesi artık Dünya çapında bir mücadele haline dönüşmektedir. Yunanistan'da, Türkiye'de, Avrupa'da, Amerika'da ve Avustralya'da yaşayan bütün Batı Trakya Türkleri olarak bu mücadelemizi Dünya çapında daha güçlü bir şekilde yürüteceğiz" dedi. Habipoğlu Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği ile yakın iletişim halinde olduklarını belirterek Avustralya'da yürütülen Batı Trakya mücadelesi için başarılar dileklerini sundu ve ABTTF olarak ellerinden gelen desteği vereceklerini ifade etti.

Kaynak: ABTTF'dan email - 27 Ocak 2008
ABTTF web sitesi

KUTLAMA

KIBATEK ONURSAL BAŞKANLIĞI

1997 yılından beri uluslararası platformlarda KIBATEK'in (Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu) yaşaması, gelişmesi, büyümesi için maddi-manevi her türlü özveriyi gösteren Kurucu Başkan **Sayın Feyyaz SAĞLAM**, 3 Mayıs 2008 tarihinde İzmir'de toplanan KIBATEK IV. Olağan Genel Kurulu'nda oybirliği ile "KIBATEK ONURSAL BAŞKANLIĞI'na seçilmiştir.

Sayın Feyyaz SAĞLAM'ı kutlar, çalışmalarındaki başarılarının devamını dileriz.

ABTTD (Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği)
Melbourne

TÜRK KİMLİĞİ VE ERMENİ MESELESİ

Konferanslar vermek için Avustralya'ya gelen Prof. Dr. Türkkaya ATAÖV 27 Nisan 2008 tarihinde Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nde "Türk Kimliği ve Ermeni Meselesi" hakkında bir konferans verdi.

"Geçmişle yüzleşmek" ne demek?

Prof Dr Türkkaya ATAÖV

*Birtakım yabancı ülkelerin meclisleri kabul ettikleri yasalar ya da kararlar ve açıkladıkları bildirilerle bize **"Ey Türkler, artık geçmişinizle yüzleşin!"** iletilerinin altını çiziyorlar. Bunlar sözde **"yüzleşme yürekliliğini"** gösterebilmemiz için bize bir anlamda yardımcı olacaklarını da ekliyorlar. Yanıtımız: Peki, yüzleşelim! Ancak, önce bunun ne demek olduğunu biz de bilelim, onlar da öğrensin. Şöyle ki:*

***I.** Önce, geçmişle yüzleşmek bir tarih sorunudur. Geride kalmış olayları aydınlatacak belgelerin kapsamlı, eksiksiz, doğru, yansız ve dengeli biçimde ortaya konması gerekir. Bu uğraş bilimin görevidir. Geçmişte ne olduğunu belirlemenin ilk koşulu siyasilerin kararlarını bir yana itmektir. Bilimsel gerçek yalnız bir görüşü yayma amacıyla yürütülen bir kampanyanın malzemesi yapılamaz. Bilimin görevi ortaya geçmişte ne olduysa onu yan tutmadan yansıtan, kanıt değerinde belgelere dayalı ve doğruluktan ayrılmayan bir kütük çıkarmaktır. Yöntemi genel olarak bilimsel araştırmalarda, özel olarak da tarihte kullanılan belgeci yaklaşımdır.*

***2.** İncelenen konu, anlaşmazlığa taraf olanlardan biri ya da birkaçı için bir kin ve öç kaynağı olamaz. Hele egemen olmaya özenen görüşün doğruluğunu sorgulayan ikinci görüşlerin eşit olarak dinlenmediği, savunulamadığı, dikkate alınmadığı, hatta yasak olduğu, üstelik sözü edildiğinde para, tutukluluk ve hapis cezalarının geçerli sayıldığı kurullarda, ortamlarda ve ülkelerde siyasal amaçlar için kullanılamaz. Yabancı meclislerin özgür araştırma kapılarını sımsıkı kapayıp yalnız tek bir yorumu geçerli sayması, skandal ölçüsünde bir saptırmadır. Bir tarih yorumu iç siyaset yapısının kendine özgü koşullarında iyi örgütlenmiş varlıklı baskı kümelerinin desteğine kavuşmak, bu yoldan oy toplamak ve maaşa ek olarak birçok yönden yüksek gelirli temsil mesleğini sürdürme tasarısına tutsak edilemez. Böylelerinin bildiri, karar ya da yasaklarının **"son söz"** olacağı asla kabul edilemez.*

***3.** Dünyanın uzak bir köşesinde, yüz yıl önce yer almış olaylar başka bir ülkedeki günümüz iç iktidar savaşımında yerel baskı örgütlerinin buyruğunda yorumlanamayacağı gibi, ulusal düzeyde siyasetin ya da uluslararası güç dengesinde bir çıkar arayışının da aracı olamaz. Her ülkenin dışa karşı ulusal ve başka ulus-devletler topluluğu içinde kendine bir yer arayışı olacaktır. Ancak, başka ulusların tarihi herhangi bir ulusun dış dünya önünde topluca konumunun bir malzemesi durumuna sokulamaz. Tarihi incelemede, başka bir deyişle geçmişle yüzleşmede **"sebep-sonuç"** ilişkisinden, yani bilimsellikten, iyi niyetten ve onun parçası olan yansızlıktan vazgeçilemez.*

***4.** Bir tarih olayını ele almaya çalışanlar, kimi ulusları ya da halkları önyargılı bir biçimde **"iyi"** ya da **"kötü"** diye ikiye ayıramazlar. Tarih dersi vermeye kalkanlar, aynı düzeye yerleştirdikleri, hem Tanrıya hem şeytana inanan Zerdüştlükten doğma mezhepler örneği ayrı ayrı toplumları bıçakla keser gibi ikiye bölüp birine iyi, ötekine kötü işlem uygulayamaz. Değişen yorumlara göre iyi ya da kötü kişiler ve yöneticiler vardır, ama iyi ya da kötü ulus ve halk ayrımı yapılamaz. Yoksa, o tavrın kaynağı ancak ırkçılık olur. Tarihçilik özelliklerini taşımayan kimi Batı meclislerinin savcı edasıyla ortaya atılmaları ancak ırkçılıkla tanımlanabilir. Siyaset pazarından gelen bu kişilerin davranışı kökeni Haçlı Seferlerinde olan **"Müthiş Türk"** simgesini canlandırıp günümüze oturtma ve bunun armağanını cebe indirme çabasıdır. Ne var ki, böylesine çıkarcı oyun insanlığın uzun birikimine de ters düşer.*

***5.** Bilimin kendinde tüm belgeleri inceleme, öne sürme ve gerçek olanları sahtelerinden ayırma gereği vardır. Özellikle **"Ermeni sorunu"** nda Osmanlı belgelerini yok saymak değil, tam karşıtı, onlara özel önem vermek gerekir. Eğer konu Osmanlı devletinin 1915 yılı ve dolaylarında ya da herhangi bir zamanda Ermenilere ilişkin siyasetinin ne olduğunu saptamaksa, bunun yanıtı önce ilk elden kanıtlar olan Osmanlı belgeliklerindedir. Başka devlet belgelerine de karşılaştırma amacıyla kuşkusuz bakılabilir. Ancak, gerçekte Osmanlı resmi tavrını belirleyecek olan ilk elden belgeler orada bulunur. Diyelim, Britanya'nın Waterloo Savaşı'ndan önce Napolyon' a ilişkin siyasetinin ne olduğunu belgelere dayalı olarak anlamak için ilk önce (Alman ya da Japon değil) Britanya arşivine bakmanın kaçınılmaz olması gibi, Ermenilere ilişkin Osmanlı siyasetinin anahtarları da Osmanlı tarih hazinesindedir. Üstelik, birbiriyle bağlantılı bu belgeler ülkemizde taranmış, birçoğu yayımlanmış, filme alınmış ve dünyanın önemli kütüphaneleriyle araştırma merkezlerine yıllar önce armağan edilmiştir.*

***6.** Ancak, bunlardan yararlanmak için Türkçe ve Osmanlıca bilmek gerekir. Ayrıca, kimileri bugünkü dile, hatta yaygın yabancı dillerden İngilizceye bile çevrilmiştir. Bunlara **"ne olacak, Türk belgeleri!"** deyip bakmayanlar, bu tarih konusunu incelemeye yetkili değillerdir. Tarihçilerin son birkaç kuşaktır yaptıkları Osmanlıca, Arapça ve Farsça öğrenip eski Batılı yazarların yanlışlarını düzeltmek, önyargılarını açıklamak ve boşlukları doldurmaktı. Günümüz yabancı siyasetçileri şimdi eskinin dengesiz sunumlarına yeniden özeniyorlar. Özellikle, Osmanlı belgeleri soykırımın varlığını kanıtlamıyor, ama başka*

gerçekleri ortaya çıkarıyor ve yabancıların beğenisini bu nedenden ötürü kazanamıyorlarsa, önyargılı bu tavrın bilimsel değerlendirmede yeri yoktur. Türkçe ve Osmanlıca öğrenip uzun yıllar Doğu araştırmalarında deneyim kazandıktan sonra, buyursunlar, 200.000 dosyalık Babıâli Evrak Odası'na girsinler, 224 ciltlik Meclis-i Vükelâ Mazbataları'na, 117 ciltlik Tezakir-i Seniye ve 46 ciltlik İradat-ı Seniye dosyalarına, ardından Harbiye, Dahiliye ve Maliye sicillerine baksınlar, Mesail-i Mühimme yazanaklarını ve Gayrimüslim cemaatlere ait defterleri ve daha birçok şeyi incelesinler, il salnamelerine de insinler, ancak ondan sonra ahkâm kesmeye aday olsunlar. Amerikalı hiç İngilizce bilmeyen ve hiçbir Amerikan belgesine elini sürmeden ABD'yi anlatmaya koyulan birinin değerlendirmesini baş tacı ediyor mu? Gerçek şu ki, Osmanlı yönetiminin soykırım tasarladığını ve uyguladığını gösteren tek bir güvenilir belge yoktur.

***7.** İleri sürülen sorun **"soykırım"** ın varlığı ya da yokluğu ise -ki odur- kimi Ermeni ya da kimi Türk ve Müslüman ailelerinin başlarına gelenler (acılı olmakla birlikte) bu çerçevenin dışında kalır. Ancak, sorun kişisel boyutta da ele alınabilir. Ama konu o zaman soykırım incelemesinin dışına çıkar. Kişisel boyutta kalsa bile, Türklere yapılanların da eksiksiz incelenip gereği gibi değerlendirilmesi gerekir. Doğu Anadolu yalnız kurşunlanarak ve süngülenerek değil, görülmemiş yöntemlerle boğazlanmış çeşitli Müslüman kümelerini örten çok sayıda toplu gömütlüklerle doludur. Bu gömütlükler tanıklar huzurunda birer birer açılıyor. Kaldı ki, yabancı tarihçilerin, giderek kimi Ermeni yayınlarında da bu gerçeklere göndermeler vardır. Birtakım yabancı siyasetçiler bunlardan habersizseler derslerini iyi çalışmadıkları anlaşılır. Ama biliyor ve susuyorlarsa, aktörelerinden kuşku duyulur.*

***8.** Tarih olaylarının sunumunda zaman zaman sahte **"belgeler"** in öne sürüldüğüne rastlanıyor. Bu konuda Ermeni tarafı bu yanıltmacı olanağa çok ve sürekli olarak başvurmuştur. Seçtikleri örnekler sıradan kişiyi hemen kazanacak nitelikte, yani duygusallığı ağır basan düzmecelik türündendir.*
*Örneğin, **Vasili Vereşçagin** adlı bir Rus ressamının 1871'de yaptığı yağlıboya (üstelik oldukça iyi bilinen) ve kurukafalardan oluşmuş tepeyi gösteren bir tablo **"barbar Türklerin 1915'te öldürdükleri Ermenilerin kafataslarından oluşup Anadolu'yu kaplayan tepeler"** diye sunulmuş, bu düzmece Almanca, Fransızca , Farsça, İspanyolca ya da Bulgarca yazılmış çeşitli kitapların kapağında, yazı içlerinde ve kartpostallarda yer almıştır. Gene örneğin, **Mustafa Kemal Atatürk'** ün göreceli olarak az bilinen bir fotoğrafının altına ve ayaklarının dibine (aslındaki dört köpek yavrusu silinerek) basit bir foto-kurguyla bir (sözde Ermeni) çocuk cesedi yerleştirilmiştir.*
*Araştırma yapma ya da kitap okuma alışkanlıkları ve vakitleri olmayan yabancılar bu çarpıcı örneklerle hemen etkilenmekte ve **"Ermeni sorunu"** nun özünü kavradıklarını sanarak Türkleri bir sözcükle **"barbarlık"** la suçlamaktadırlar. Türk tarafı bu konuda dünya kamuoyunun önüne bir tek düzmece bile sürmemiştir.*
*Gene Ermeni tarafının **"Ararat"** ya da **"Musa Dağı'nda Kırk Gün"** benzeri çok sayıda filmin ardında aynı yanıltma amacı vardır ve uzun araştırmalar yapmak yerine göze hitap ettiği için kısa süre içinde yandaş kazanmaktadır.*

***9.** Bir suç söz konusuysa ve suçu işleyen(ler) saptanmış ve yaşıyorsa, kınama ve cezalandırma söz konusu olabilir. Ancak, suçlama ve ceza yalnız bir taraf için uygulanamaz.*
Sanıklar ve suçlular tarih ve yargı önünde eşittirler, kişilerden kimileri belirli topluluk, halk, ulus ya da devletten diye ayrıcalıklı durumda olamazlar. Yalnız Osmanlı belgelerinde değil, üçüncü taraf yayınlarında, hatta Ermeni ordularının eski komutanlarının anı kitaplarında ve savaş tarihini inceleyen Ermeni yazarlarının kitaplarında Ermenilerin neden olduğu kıyımların kanıtları bulunmaktadır.
*Yurtdışındaki günümüz Ermenilerinin çerçeve dışına çıkardıkları şu önemli gerçekler var: Silahlı ayaklanmalar, Müslüman kıyımları, Osmanlının savaş düşmanı Çarlık Rusyası, İngiliz, Fransız ve Yunanlılarla işbirliği, Türklere karşı savaşlar, 1914-18 arasında bir düzine savaşa katılmaları, salgın hastalıkların neden olduğu ölümler ve yerleri değiştirilenlerden büyük çoğunluğunun yeni yerlerine varmaları, tehcirin kalkmasıyla birçoğunun eski yerlerine dönmeleri ve bunlardan kimilerinin geniş kıyım yaptıkları gerçeği. Amerikalı Protestan ve Fransız Katolik din yayıcılarına göre, **İsa**'nın sevgili kulları olan bu kişiler yakıp yıkma, öldürme ve tecavüz gibi bol acımasızlık örnekleri verdiler mi? Evet! Ermeni yayınları (örneğin bugün **"Agos"** gazetesi) bunlara gereği gibi yer veriyor mu? Hayır! Ermenilerin suçlu olanları hiçbir yargı yerinde bu yaptıklarının hesabını verdiler mi? Hiçbir yerde!*

***10.** Bununla bağlantılı olarak, suç kanıtlanmışsa, onun sorumlusu ortaklaşa olarak tüm halk ya da ulus değildir. Bir suç belirli bir ırktan, etnik kökenden, dinden ya da dilden olanların tümünü kapsamaz. Suç ve ceza yalnız suçu işleyen kişi için geçerlidir. Yakın tarihlerde (2003'te) yayımlanan (**"Birinci Dünya Savaşı Sözlüğü"** başlıklı) önemli İngiliz kitabında bile (Britanya belgelerine dayalı olarak) **"Türkler daha seferberlik hazırlıkları içindeyken Ermeniler doğuda Ermeni olmayan 120.000 kişiyi boğazladılar, Van'ı ele geçirip devletten ayırdılar, Rus ordularının koruması altında orada bağımsızlıklarını açıkladılar ve 50.000 kişi daha öldürdüler"** diye yazmasına (s. 34-35) karşın, savaş sonunda hiçbir Ermeni yargılanmamış, yalnız Türkler ceza yemiştir. Bu uygulama **"yenginlerin adaletini"** simgeler ve yenilenin hakkını işgalci durumundaki güçlü devletin buyurganlığına bırakır. 1918'den sonra Türklere yapılan buydu. Oysa, bu durumda, hak güçlünün olur; sözde hukuk yenginden yana çıkar.*

***11.** Suç ve ceza, olayla ilgili olmayan yeni kuşakları da içine alamaz. Öyle olursa, kimi ulusların yurttaşlarının, başkalarından farklı olarak, toptan ve istisnasız biçimde, sanki bir günahla doğmakta oldukları onaylanmış olur. Böyle bir yaklaşım metafizik, doğaötesi ve akıldışı bir yorumu geri getirmek anlamına gelir. Ne Türklerin, ne Ermenilerin ve ne de başka bir ulusun bir suç yüküyle dünyaya geldikleri saçma düşüncesi kabul edilemez.*

12. *Bununla bağlantılı olarak, suçlama ve cezalandırma geriye, diyelim, yüz yıla ya da yüzlerce yıl geriye götürülemez. Tarih incelenir, olaylar saptanır ve değerlendirmeler yapılır. Yalnız tek bir olayda, üstelik tek bir yan suçlanarak hesap sormak gibi bir yaklaşım seçicilikten de öte bir önyargı örneğidir. Geçmiş olayların tümü içinde birini, aradan geçen uzun süreyi de dikkate almayarak başkalarından ayıklayıp öne çıkarmak, tarih yönteminin onaylamayacağı bir yanlıştır. En başlara gidersek, hele sırasıyla İspanya, Hollanda, Britanya, Fransa, Rusya, Almanya, Amerika ve Japonya'nın büyüme dönemleri yanlış aktarılan efsanelerle doludur. Gerçek olan ise, acımasızlık, kan dökümü, kıyım, eşkıyalık, hırsızlık, gaddarlık, yabanıllık ve sömürü tarihidir.*

13. *Bu yanlışlar art arda yapılarak konunun siyasal atışmaya dönüştürülmesi beklenen açıklık yerine karmaşa getirir. Eğer tarihte olanları kimi yabancı devletlerin meclisler gibi iktidar kurumları karara bağlayacaksa, o zaman Amerika, Fransa, İsviçre ve Almanya gibi ülkeler açıkça* ***"gerçek bakanlığı"*** *adıyla bakanlıklar da kursunlar. Bugün yaptıkları da adını koymadan aşağı yukarı budur. Bizler de tüm gerçekleri o merkezden öğrenelim(!). Batı dünyası hızla böylesine yalın bir buyurganlığa doğru yol alıyor. Ekonomiyi ondan soruyor, onların kültür kasırgasına hedef oluyoruz. Şimdi de sıra geri kalanını da onlardan öğrenmekte mi? Tarihsel gerçek araştırması bu yoldan kurban edilemez.*

14. *Ayrıca, biliyoruz ki, Türkiye'yi sınamak, onu sanık sandalyesine oturtup gene bir daha yargılamak isteyen yabancıların kendi geçmişleri yoğun, görülmemiş ve uzun sömürü tarihi, hatta ondan da öte, insan haklarını yüzyıllarca çiğneme tarihidir. Asya'da, Afrika'da ve bugün Amerika denen Yeni Dünya'da hem uzak hem de yakın geçmişte uluslararası hukuku ve insancıllığı görülmemiş biçimde ayaklar altına alıp koca anakaraların çeşitli ve milyonlarca halklarına kıymış ve türlü acılar çektirmiş olanlar Türkiye'nin karşısına yargıç ya da savcı gibi çıkamazlar. Amerika, Asya, Afrika ve Avustralya tarihleri Kızılderililere, siyahlara, Çinlilere, Filipinlilere, Magriplilere, Çingenelere, İnuitlere, Güney Afrikalılara, Orta ve Güney Amerikalılara, Avustralya yerlilerine ve Balkanlar'dan Kafkasya'ya Türklere ve öteki Müslümanlara yapılanlar eksiksiz anlatılmadıkça yazılamaz. Yüzyılları kapsayan bu gaddarlıkların yeni halkaları çevremizde bile bugün de sürüyor.*

15. *Kaldı ki, kimi Batılı ülkeler kazandıkları savaşlardan sonra mahkemeler de kurmuş, başkalarının tartışmalı ilişkilerinde kendi çıkarlarına uyan yanı desteklemişlerdir. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşturulan Nürnberg ve Tokyo mahkemelerinde savcılar ve yargıçlar kazananlardan, suçlananlar da yeniklerdendi. Oysa, örneğin, Nazi Alman savaş uçaklarının Londra'yı bombalaması gibi Müttefik hava kuvvetleri de Alman sivil yerleşim bölgelerinde taş üstünde taş bırakmamışlardı ve ilk iki atom bombası da Hiroşima ve Nagazaki'de sivillerin başlarında patlamıştı. Tokyo Mahkemesi'nin kuruluş belgesine göre, mahkemenin kararını yenik Japonya'daki Amerikan işgal güçleri komutanı tek başına değiştirebilirdi. Daha sonra, Yugoslavya'da, Sierra Leone'de, Kamboçya'da ve benzeri yerlerde farklı ölçüler kullanıldı. Ayrı ayrı örneklerdeki uygulamalar da değişik olamaz. Değerlendirmelerde çifte ölçülere bağlı kalınamaz. Doğruyu bulmak için yapılan bilimsel araştırmada ve son değerlendirmede hangi yöntemlere başvurulması gerekiyorsa, anlaşmazlıkların aydınlığa kavuşmasında da aynı yöntem kullanılır. Tarih araştırmasında da, bilimin her dalında olması gerektiği gibi, siyaset dışında bağımsız değerlendirme vazgeçilmez koşuldur.*

16. *Hele yabancı bir siyasal iktidar ya da onun parçası, birtakım dış merkezler, onların bilgi yoksulluğu önyargılarıyla yarışan kurulları ve geleceklerini güçlü baskı örgütlerinin acımasına bağlamış görünen siyaset kişileri ulusların tümünü ilgilendiren anlaşmazlık konularını bir pazarlık konusu yapamazlar. Tarih anlaşmazlığa taraf olanlardan birinin günümüzdeki çıkarlarına hizmet edecek biçimde değiştirilemez. Hele* ***"Ermeni sorunu"*** *gibi bir konu Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılması için önde gelen önkoşullardan biri gibi açıkça ya da gizli olarak ileri sürülemez.*

17. *Yalnız Türkiye ya da herhangi bir devlet tek başına* ***"günah keçisi"*** *gibi seçilemez. Geçmişle ve tarihle yüzleşme gerekiyorsa, bu, tüm ülkeler için uygulanabilir olmalıdır. Sayıları iki yüze yaklaşan tüm dünya devletlerinin eksiksiz her biri kendi tarihiyle yüzleşecek olursa, biz de aynını yapalım. Yabancılara ve onlar gibi düşünen kimi yurttaşlarımıza söylemek isteriz ki, aynı süreçten tümümüz geçelim. O zaman, bizi suçlamaya kalkanlar ilk önce kaçan devletler olacaklar. Daha da öte, böyle bir yüzleşmeye hiçbiri yanaşmayacak. Örneğin, ABD yeni kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne katılmamış, kendi asker ve sivil görevlilerinin başkalarınca hiçbir biçimde yargılanamayacağını duyurmuş, bunun için özel yasalar geçirmiştir.* ***"Savaşı kazananın ya da güçlü olanın kendi tarihiyle yüzleşmesi gerekmez"*** *diye bir şey olamaz.*

18. *Kendi çıkarları için Türkiye'yi suçlama yolunu seçen hiçbir yabancı devlet böyle bir sınamayı göze alamayacaksa da, buna razı olduklarını bir an için düşünsek bile, Amerika, Fransa, Almanya ya da her hangi bir başkası geçmişinin ipoteği altına sonsuza değin konamaz. Böylesine bir sınamaya herkesle birlikte bizim de razı olduğumuzu bir an için düşünelim. O zaman, Türklerin geçmişi, en beyaz çıkan bir kaçının içinde yer alacaktır.*

Prof Dr Türkkaya ATAÖV

Kaynak: ACTP web sitesi, 30 Nisan 2008

Not: Türk Avustralya Seminerler Grubu tarafından düzenlenen bu etkinliğe, Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği katkıda bulundu. ACTP Başkanı Sayın Hilkat Özgün'ün teşekkür mektubu 15. sayfada sunulmuştur. Bu bölümle ilgili fotoğraflar için de Sayın Refik Arpacı ve Ali Bora'ya teşekkür ederiz. ***Sihem İ-H***

Konferansı izleyenler

ABTTD Başkanı Hüseyin Meyzin
Sayın Prof Dr Türkkaya Ataöv'e hediyeler sunarken

Date: Tue, 29 Apr 2008 18:36:25 -0700
From: platform_australia@yahoo.com.au
Subject: Tesekkür
To: westernthrace@hotmail.com
CC: fatmahuseyin@gmail.com

Batı Trakya Türkleri Derneği Başkanı Sayın Hüseyin Meyzin
ve
Batı Trakya Türkleri Derneği Kadınlar Kolu Başkanı Sayın Fatma Hüseyin,

Prof Türkkaya Ataöv Hocamızın Melborne konferansı için salonunuzu açtığınız ve konferans sonrası verilen resepsiyona yaptığınız değerli yardımlarınız için teşekkür eder, şahsınızda tüm Batı Trakya Türk Derneği üyelerinize saygılarımızı iletiriz. Örnek davranışınız konferansa katılan tüm Türk toplumunun taktirini kazanmıştır.

Saygılarımla

Hilkat Özgün
ACTP Başkanı

BATTAM ve KIBATEK'ten Yeni Bir Kitap

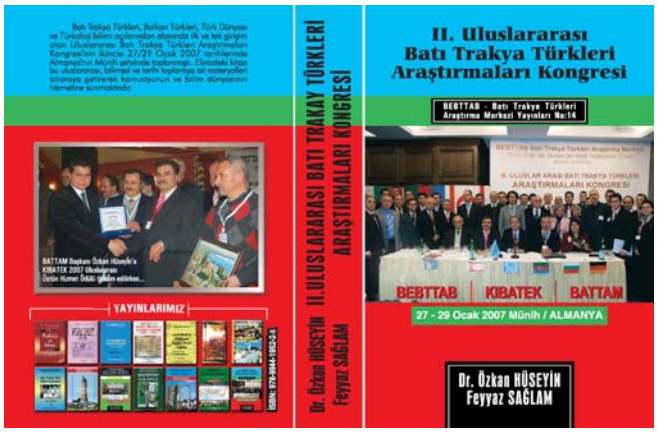

BATTAM (Batı Trakya Türkleri Araştırma Merkezi) ve KIBATEK (Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu) tarafından 27-29 Ocak 2007, Münih / Almanya'da düzenlenen II. Uluslararası Batı Trakya Türkleri Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiriler kitaplaştırılmıştır.

Bu kitabı yayınlayan BATTAM Başkanı Dr. **Özkan HÜSEYİN** ve KIBATEK Onursal Başkanı **Feyyaz SAĞLAM'ı** yürekten kutluyor çalışmalarındaki başarılarının devamını diliyoruz.

Sihem İmam-Hüseyin
Basın Yayın Kolu, ABTTD

III. Uluslararası Batı Trakya Türkleri Araştırmaları Kongresi, Ocak 2009 yılında yapılması planlanmaktadır.

AVUSTRALYA BATI TRAKYA TÜRKLERİ DERNEĞİ MELBORNE'DA YAPILAN TÜRK FESTİVALLERİNE ELİŞLERİ SERGİLERİ İLE KATILDI

"Melborne'da yapılan değişik festivallere katılmamızın ana amacı Avustralya'da Batı Trakya Türkleri'nin kimliğini ve varlığını Avustralya kamuoyuna tanıtmaktır. Kültürümüzün bir parçası olan elişlerimizi, kitap ve Elele dergilerimizi sergiledik. Derneğimizin tanıtımı için de ayrıca broşür dağıttık.
Aşağıdaki iki festivalde benimle beraber çalışan Sabriye Abdurrahman ve Perihan Hafız-Hüseyin'e teşekkür ederim. Ayrıca elişlerini veren ve düzenlemede yardımcı olan Nedime Basırlı, Emine Haliloğlu (Prahran), Refiye Alioğlu, Belkız Türyan, Fatma Hasanoğlu, Fatma Hüseyin ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.- ***Sihem İmam-Hüseyin, Etkinlik yetkilisi***

1. Kuzey Kıbrıs Türk Festivali
Kıbrıs Türkleri'nin Avustralya'da 60. Yıl Kutlamaları nedeniyle, 17 Şubat 2008 tarihinde, Melbourne'da St Albans semtinde düzenlenen festivale davetli olarak katıldık.

Kitap, dergi ve elişleri

Fotoğraf ve elişleri

Görevliler ve dernek başkanı

2. Turkish Pazar Festivali
Türkler'in Avustralya'da 40. Yıl Kutlama Etkinlikleri'nden biri olan Turkish Pazar Festivali 13 Nisan 2008 tarihinde Melbourne Queen Victoria Market'te yapıldı. Binlerce insanın alış veriş, gezip görme, yeme içme için uğradıkları bu market, festival günü daha da kalabalık oldu.

Resimde: ABTTD başkanı Hüseyin Meyzin, görevliler-Sihem, Perihan, Sabriye ve 40. Yıl Komitesi üyelerinden Nurper Göker (solda), Aysel Koç (soldan 4.)

IV. TÜRK LALE FESTİVALİ

Avustralya Türk Kültür Platformu (ACTP) tarafından düzenlenen IV. Türk Lale Festivali 13-14 Eylül 2008 tarihlerinde Silvan'da bulunan Tesselaar Lale Bahçeleri'nde yapıldı.

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği ile Kadınlar Kolu birlikte bu festivalde şiş kebapları, Türk kahvesi ile fal ve Batı Trakya Türk Elisleri sergisiyle katıldılar.
Türk kahvesi ve falına büyük ilgi duyan ziyaretçiler dakikalarca sırada beklediler. Festivaldeki bütün etkinlikler gibi ABTTD etkinliğikleri de başarılı oldu. İki gün boyunca özveri ve zevkle çalışan üyeleri dernek başkanı adına kutlar teşekkürlerimi iletirim.
Ayrıca Melborne'da Türk Kültürünü tanıtmada büyük rol oynayan Türk Lale Festivali'ni düzenleyen ACTP Başkanı Sayın Hilkat Özgün ve grubunu ABTTD olarak kutlarız.

Sihem İmam-Hüseyin, *Basın Yayın görevlisi, ABTTD*

IV. Türk Lale Festivalin'den görüntüler – 14 Eylül 2008 Pazar günü

4. Türk Lale Festivali'nin açılışını TC Kanberra Büyükelçimiz Sayın Murat Ersavcı yaptı. Festival çadırlarını dolaşma esnasında ABTTD kebap ocağından onlara sıcak kebaplar ikram edildi.
Soldan: Zeynep Ersavcı, Murat Ersavcı, Hilkat Özgün ve Memet İmam-Hüseyin

Kebap pişirme ve satışında görev yapanlardan bir grup
Soldan: Mustafa Hasanoğlu, Yaver Abdurrahman, Fatma Hüseyin, İbrahım İbrahım, Nadir Celil, Azize Celil, Mehmet Haliloğlu.

Kebap pişirmede Mustafa H, İbrahim İ, Mehmet H.

Kebap satışında Sihem, Yaver ve Mustafa Mustafaoğlu

Elişleri Sergisi, Türk kahvesi ve fal bakmada görev alanlar
Soldan: Caide Haliloğlu, Şennur Tosya (görevli misafir), Emine Haliloğlu (Chadstone)

13-14 Eylül 2008 tarihlerinde görev alıp resimlerde olmayan üyelerimiz:Başkan Hüseyin Meyzin, Fatma Hasanoğlu, Aysel Fırıncıoğlu, Perihan Hafız-Hüseyin,Emine Haliloğlu (Prahran), Hüseyin Haliloğlu, Nuray Mehmet, *Hamdi Mehmet ve Sebahat Benice.*

20 Eylül 2008 İftar Yemeğinden birkaç resim

Sayın Duran Öz
Dini prog. sunucusu

Sayın Hüseyin Meyzin
Dernek Başkanı

Sayın Aydın Nihal
Mel. Başkonsolosu

Dernek Başkanı, başkonsolosumuz ve misafirlerle iftar masasında

2008 Yılı Babalar Gününde
Efrahim Güler Yılın Babası seçildi

(Not:Fotoğraf Babalar Gününden sonra çekilmiştir)

Geleneksel İftar Yemeği
20 Eylül 2008

Dernek, Kadınlar Kolu ile birlikte Geleneksel İftar Yemeğini bu yıl kendi binasında verdi. Her yılki gibi bağışta bulunan üyeler ve iftara katılanlar 100'ün üzerindeydi. TC Melbourne Başkonsolosumuz Sayın Aydın Nurhan, mesai arkadaşları ve misafirleri (Türkiye'den) iftar yemeğine davetli olarak katıldılar. Dini program ilahiyatçı Sayın Duran Öz tarafından sunuldu. Dernek başkanı Sayın Hüseyin Meyzin'in açılış konuşmasından sonra Başkonsolosumuz kısa bir konuşma yaptı. Batı Trakya Türkleri'nin yaptığı etkinlikler, dernek binası ve salon hakkında güzel şeyler söylendi. Birçok memleketleri dolaşan bu devlet adamlarının böyle güzel bir binayı ve salonu hiçbir dernekte görmediklerini söylemeleri Batı Trakya'lıları gururlandırıyor. Çünkü her şeyi kendi gayretleri ve çalışmalarıyla yaptılar.

ANNELER GÜNÜ KUTLANDI – 11 MAYIS 2008

Anneler gününü düzenleyen Kadınlar Kolu
Soldan: Fatma Hüseyin (Başkan), Perihan Hafız-Hüseyin, Caide Haliloğlu, Fatma Hasanoğlu ve resimde olmayan Azize Celil

Beyda Memiş
2008 Yılının Annesi

Kadınlar kolu başkanı Fatma Hüseyin 2008 yılının annesinin hayat hikâyesini okurken.
Beyda Memiş yılın annesi ilan edilmişti, fakat kendisi bu geceye katılamamıştı. (Fotoğrafı daha sonra çekilmiştir.)

Sümer Ezgü Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'ni Ziyaret Etti

Avustralya Batı Trakya Türkleri, 30 Mart 2008 Pazar günü, Türk Halk Müziği sanatçısı Sayın Sümer Ezgü'yü kendi dernek salonlarında ağırladılar. Bu güzel güne Sümer Ezgü ile birlikte eşi Gülay Ezgü, saz arkadaşları, 40. Yıl Komitesi Başkanı Sayın Cemal Akdeniz ve komite üyeleri, misafirler ve üyelerimiz katıldı. (Sümer Ezgü, Avustralya'da Türklerin 40. Yıl Kutlamaları nedeniyle bulunuyordu.)

Program, ABTTD Basın Yayın görevlisi Sihem İmam-Hüseyin'in açılış konuşmasıyla başladı. Bu konuşmanın kısa özeti:
"Melborne 40. Yıl Kutlama Etkinlikleri çerçevesinde dün akşam Sümer Ezgü ve saz arkadaşlarının verdiği Türk Halk Müziği konseri hatıralarımıza silinmeyecek şekilde yerleşti.
Biz Batı Trakya Türkleri için, Sümer Ezgü'nün ayrı bir değeri var. Nedeni: Babasının Batı Trakya Türk Eğitimine olan değerli katkısıdır. Sayın Sümer Ezgü'nün babasını burada saygıyla anarız.
Davetimizi kabul edip aramızda olan Sayın Sümer Ezgü'ye, Sayın Cemal Akdeniz'e ve değerli konuklara teşekkür ederiz. Hepiniz ABTTD'ne hoş geldiniz."
Sihem konuşmasından sonra dernek başkanı Sayın Hüseyin Meyzin'i mikrofona davet etti. Başkanın kısa konusması şöyle:

"Sayın halk sanatçımız Sümer Ezgü ve değerli konuklarımız. Sizlere hoş geldiniz derken, derneğimiz adına sizleri konuk etmekten mutluluk duyduğumuzu belirtmek isterim.

Biz Batı Trakyalılar'ın Avustralya serüveni yetmişli yılların başına rastlar. Kafileler halinde o yıllarda göç ettik bu yeni vatana. Aslında yerleşim yerimiz burası olması ilk gelen kardeşlerimiz yüzünden tabii.
Her türlü sosyal faaliyetlerimizi elimizden geldiğince sürdürmeye çalışıyoruz. Cumartesi Türkçe okulundan dinsel ve ulusal bayramlarımıza kadar tüm etkinliklerimizi gerçekleştirme gayreti içerisindeyiz.
Buraya göç etmemiz durup dururken olmadı tabii. Bileceksiniz 24 Temmuz 1923 Lozan Barış Antlaşmasıyla Yunan himayesine bırakılmış bizler, himaye edilmek şöyle dursun, baskılarla yaşam sürmek durumunda kaldık yıllarca. 1967 Cunta darbesiyle bu baskılar daha da artmıştı. Çaresiz kalınca insan aziz vatanından bile vaz geçmek zorunda kalabiliyor. Bizler de kurtuluşu buraya gelmekle bulduk. Bir bakıma Yunan zulmü bize yeni bir vatan edindirdi aslında. Buradan Anavatan Türkiye'ye geçmekti niyetimiz. İlk defa adam yerine konulduğumuzu görünce, insan olduğumuzu hatırladık ve buralarda kalıverdik. Yıllar yılları kovaladı bugüne geliverdik. Neredeyse kırk yıllık geçmişe sahibiz. Sahnede üçüncü kuşaklar görünüyor artık. Hernekadar biz olarak kalmaya çabalasak da, karışıp yok olmak gene de korkutuyor bizleri. Kendimiz köylü bir toplum olduğumuz için bunun sakıncalarını bilmekteyiz. Aynı akıbete maruz kalmamak için çocuklarımızın eğitimine önem vermekteyiz.
Geleceğimizin çok daha iyi olmasını temenni ediyoruz. Ayrıca Avustralya'da 40. Yıl Kutlama Komitesi'ne de teşekkür ederiz."

Sümer Ezgü ve eşi Gülay Ezgü dernek görevlileri ile bir arada
Ayakta soldan: Caide Haliloğlu, Fatma Hüseyin, Azize Celil, Mustafa Hasanoğlu, Hüseyin Meyzin, Mustafa Mustafaoğlu, Sihem İmam-Hüseyin
(Not: Sümer Ezgü'nün önünde zevkle gözden geçirdiği Elele dergileri dosyamız bulunmaktadır)

Dernek Başkanı Hüseyin Meyzin Sümer Ezgü'ye hediyeler sunarken

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği yayınlarından olan Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü kitabının Feyyaz SAĞLAM, KIBATEK Başkanı tarafından edebi yönden değerlendirmesi

Batı Trakya Türk Folkloru İle İlgili Yeni Bir Kitap: TÜRK ATASÖZLERİ ve DEYİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Feyyaz SAĞLAM, KIBATEK Başkanı
Mart 2008

Türk Dünyası'nın Balkanlar coğrafyasında yer alan topluluklardan birisi olan Batı Trakya Türkleri bilindiği gibi Yunanistan dışında; Türkiye, Almanya, Hollanda, İngiltere, ABD, Avustralya gibi ülkelerde örgütlü bir şekilde yaşamaya devam etmektedir. Bu Türk toplumu mensupları bazı ülkelerde ise daha az sayıda olup, henüz cemiyet oluşturamamışlardır. Bu geniş yelpazenin oluşturduğu Batı Trakya Türkleri diasporası bir bütün olarak çeşitli ülkelerde etnik kimliğini ve otantik kültürünü canlı tutmak için yıllardır çok yönlü, çok boyutlu çalışmalarını sürdürmektedir. Bu tablo içinde yaklaşık kırk yıldır Avustralya'da yaşamakta olan Batı Trakya Türkleri'nin de özel bir yeri ve konumu vardır. Dünyanın bu uzak coğrafyasında altı yüz kişilik küçük nüfuslarına rağmen Batı Trakya ile bağlarını her açıdan sürdürmekte ve toplumları adına güzel, kalıcı çalışmaları ortaya koyabilmektedirler. 2007 yılında Melbourne'deki yeni dernek binasının her türlü ihtiyaca cevap verebilecek şekilde restorasyonu, gerçekleştirilen etkinlikler, sürdürülen projelerden başka "Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü" adlı yeni bir kitabın yayınıyla Batı Trakya Türkleri ve Türk Dünyası kültür literatürüne yeni ve kalıcı bir eser daha kazandırmış buluyorlar.(1) Melbourne'de yayınlanan bu yeni kitabın değişik açılardan üzerinde durulması, irdelenmesi, incelenmesi uygun olacaktır.

Kitabın müellifi Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği Başkan Yardımcısı, Basın Yayın Sorumlusu Sihem İmam-Hüseyin aslen Kıbrıs Türkleri'ndendir. 1970 yılında Kıbrıs'tan Sidney'e göç eden Sihem, Batı Trakya Türkleri'nden Domruköylü Memet İmam-Hüseyin'le evlenerek Melbourne'e yerleşmiştir. Bu evlilikten sonra Batı Trakya Türkleri'yle adeta bütünleşen Sihem İmam-Hüseyin, 1993 yılından bu yana yayınlanan Avustralya'da Elele Dergisi'nde aktif görevler üstlendi. 1998 yılından beri de Avustralya Batı Trakya Türkleri'nin yegane yayın organı olan ve 39. sayısına ulaşan bu derginin editörlüğünü yapmaktadır. Ayrıca 1994 yılından bu yana Batı Trakya Türkleri Kadınlar Derneği'nde görev almıştır. Avustralya'daki Kıbrıs Türkleri ve Batı Trakya Türkleri arasında bir sevgi ve kültür köprüsü olan Sihem İmam-Hüseyin, 1999-2000 yıllarında Kıbrıs Türkleri'ne yönelik Direniş adlı bir başka dergiyi de 4 sayı yayımlamıştı. 1998 yılında yayıma hazırladığı "Avustralya Batı Trakya Türkleri'nden Hikaye ve Şiirler" adlı çalışması ise, Batı Trakya Türkleri'nin diasporada ilk antolojisi (seçkisi) olması açısından dikkati çekmişti. (2) Sihem İmam-Hüseyin'in "Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü" adlı kitabı kendi yayın çizgisinde yeni bir aşamayı göstermektedir. 410 atasözü ve 150 deyimin açıklamalı ve İngilizce karşılıklarıyla verildiği kitapta "Batı Trakya Türkleri'nde Kalıplaşmış Bazı Sözlerin Kısa Hikâyeleri" bölümü kitabı daha ilginç hale getirmektedir.

Bu kitap projesini, daha önce Batı Trakya Türkleri Kadınlar Derneği Başkanlığı'nı yapan, bu Türk toplumunun aktif isimlerinden Feriha Reşitoğlu'nun 2005 yılında başlattığını, atasözleri ve deyimlerin bir bölümünü derlediğini, kitabın tanıtım yazılarından öğreniyoruz. Bu bilginin verilmesi bir kadirbilirlik örneği… Sihem İmam-Hüseyin adeta bir ekip çalışmasıyla bu projeyi şekillendirmiş ve sonuçlandırmış. 168 + VIII sayfalık kitabın "Sunuş, Önsöz, Teşekkür, Kitap Hakkında, Batı Trakya'nın Kısa Tanıtımı ve Avustralya'da Batı Trakya Türkleri" gibi bölümleri bulunmaktadır.Türkçe ve İngilizce olarak verilen "kitabın oluşumu" ve "Batı Trakya Türkleri'nin tanıtımı" diaspora açısından önemli ve gereklidir.Kitabın içeriği ise şu 7 bölümde ele alınmaktadır:

1. Batı Trakya Türklerinde Kalıplaşmış Bazı Sözlerin Kısa Hikâyeleri
2. Batı Trakya Türklerinde Atasözleri
3. Batı Trakya Türklerinde Deyimler
4. Kıbrıs Türk Atasözleri ve Deyimleri
5. Atasözleri A-Z, Türkçe- İngilizce Açıklamalı
6. Deyimler A-Z, Türkçe- İngilizce Açıklamalı
7. Kaynakça

Batı Trakya Türkleri'nin kültür tarihinde Halkbilim (Folklor) çalışmalarına bütünsellik içerisinde baktığımızda Atasözleri ve Deyimler açısından kitap boyutunda ilk eser, bu yeni kitapla ortaya çıkmış olmaktadır. Batı Trakya Türkleri literatüründe bu konuda Kerim Yund'un "Batı Trakya Türklerinde Atasözleri" (3), Gümülcine'de İleri gazetesinde yayınlanan "Atasözlerimiz ve Biz" (4) gibi sınırlı çalışmalar görülmektedir. Avustralya'da Elele dergisinin 10. sayısındaki kısmi yazıyı da bu çerçevede düşünmek mümkündür. Batı Trakya Türkleri'ne ait atasözü ve deyimler konusu kitap boyutundaki başka çalışmalarda genellikle bir alt bölüm olarak yer almıştır. "Batı Trakya Türk

Folkloru" (5) ve "Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi Cilt IX" (6) gibi yayınları da çalışmaların ötesinde Sihem İmam-Hüseyin'in çalışmasıyla ilk defa Batı Trakya Türkleri'nin atasözleri ve deyimleri kitaplaşmış olmaktadır. Batı Trakya Türkleri Folkloru'nun daha önce "türkü" ve "mani" türleri kitaplaşmıştı. Şimdi bu kitapla Batı Trakya Türkleri atasözleri ve deyimleri de daha sağlam ve kapsamlı bir şekilde literatüre kazandırılmış, aynı zamanda Batı Trakya Türkleri kültürünün önemli bir eksikliği daha giderilmiş olmaktadır.

Elimizdeki bu yeni kitap, diğer bir açıdan, yani Balkanlar Türk Folkloru açısından da büyük önem taşımaktadır. Daha önceki yıllarda diğer Balkan Türk topluluklarının folklorları üzerine yapılan çalışmalarda atasözleri ve deyimlerin kitaplaştığını görüyoruz. Bulgaristan'da Yusuf Kerimov ve Beytullah Şişmanov'un "Türk Atalar Sözleri ve Özlü Sözler" (7); Makedonya'dan Prof. Dr. Hamdi Hasan'ın " Makedonya ve Kosova Türklerince Kullanılan Atasözleri ve Deyimler " (8) gibi çalışmaları ilk planda hatırlayabileceğimiz çalışmalardır. Sihem İmam-Hüseyin, bu yeni kitabıyla Balkanoloji literatürüne Batı Trakya Türklerinin atasözü ve deyimlerini de kitap boyutunda kazandırmış olmaktadır. Bu noktayı da özellikle belirtmek gerekir.

Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü adlı bu yeni kitabın hiç kuşkusuz ki Avustralya devleti ve toplumu açısından da değerlendirilmesi gerekli yanları var. Kitap, Avustralya devleti ve onun eşit vatandaşları olan Batı Trakya Türkleri arasında yeni ve güzel bir işbirliğinin meyvesidir.Çok kültürlülük politikasının bir sonucu olarak,kültürel fonlardan bu kitabın yayınını destekleyen Avustralya devletine Türkoloji bilimi adına teşekkür etmek gerekir.Bu yaklaşım ayrıca böylesi kapsamlı ve ciddi,yeni çalışmaların yayını için de umut vermektedir.Kitabın İngilizce bölümleri,Batı Trakya Türkleri'nin Avustralya'da diğer toplumlar açısından daha yakından tanınmasına da önemli katkı sağlamaktadır.Taraflar arasında bu kitapla gördüğümüz verimli işbirliği sürdürülmeli ve diğer kültürel alanlara da yansıtılmalıdır.

Kitabın –bizce- bazı hata ve eksikliklerine de değinmek uygun olacaktır. Kitabın adı "Türk Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü". Açıkça görüldüğü gibi genel bir ad… Kitap adında "Batı Trakya Türkleri" vurgusu mutlaka olmalıydı… İlk planda kitabın Batı Trakya Türk toplumuna ait bir eser olduğu anlaşılamıyor. Öyle ki Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'nin amblemi bile arka kapakta, dipte yer alıyor. Bu amblemin ön kapakta yer alması ve kitabın adının "Batı Trakya Türkleri Atasözleri ve Deyimleri" veya "Avustralya Batı Trakya Türkleri'nden Derlenmiş Atasözleri ve Deyimler" olması daha etkili, daha uygun olabilirdi. Sayfa 28.de kullanıldığı şekliyle "Türkiye dilindeki" ifadesinin bilimsel karşılığı "Türkiye Türkçesi'nde" olmalıydı… Kitabın "Kaynakça" bölümü de bizce eksiktir. Konuyla ilgili literatürü yeterince yansıtmıyor. Atasözleri ve deyimlerle ilgili genel yayınlar belirtilirken; bu yazıda işaret ettiğimiz Balkanoloji ve Batı Trakya Türkleri literatüründe mevcut yayınlara yer verilmediğini görüyoruz. Oysa kaynakçada bu kayıtlara da yer verilerek, Batı Trakya Türkleri'nin atasözleri ve deyimler açısından da sağlam kültürel kökleri olduğu vurgulanabilirdi…

Sonuç olarak Sihem İmam-Hüseyin'I ve kitaba katkı koyan bütün Avustralya Batı Trakya Türkleri'ni, tabii ki kitabın yayını için maddi-manevi açılardan destek olan Avustralya devletini ayrı ayrı kutluyoruz.
Genel anlamda Batı Trakya Türkleri'nin kitap boyutunda önemli bir eksikliği bu çalışmayla Avustralya'da giderilmiştir.Batı Trakya Türkleri'nin dünyanın neresinde yaşarlarsa yaşasınlar, bu tarz çalışmaları örnek almaları ve Batı Trakya Türkleri literatürünü zenginleştirecek projelere eğilmelerinde yarar vardır…Avustralya Batı Trakya Türk toplumu da kuşkusuz ki, bu kitapla kendilerini daha güvende hissedecekler, yeni kuşaklara otantik kültürlerini daha rahat aktarabileceklerdir. Dileğimiz Batı Trakya Türkleri Folkloru'nun türkü, mani, atasözleri ve deyimler dışındaki zenginliklerinin de önümüzdeki dönemlerde böylesi gayretlerle kitaplaşmasıdır.

KAYNAKÇA

1. İMAM-HÜSEYİN Sihem, (Der.), Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü, (Turkısh Proverbs Idıoms, Türkçe-İngilizce), Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği Yayınları,2007,Melbourne,Avustralya.
2. İMAM-HÜSEYİN Sihem, Avustralya Batı Trakya Türkleri'nden Hikaye ve Şiirler, Elele Kültür Serisi : 1, 1998, Melbourne, Avustralya.
3. YUND Kerim, Batı Trakya Türkleri'nde Atasözleri, Batı Trakya Dergisi, Cilt : 20, S : 233, s.21-31, İstanbul.
4. Atasözlerimiz ve Biz, İleri, S : 262, 20 Ağustos 1982, s.2, Gümülcine, Yunanistan.
5. DEDE Abdürrahim, Batı Trakya Türk Folkloru,Kültür Bakanlığı Yayınları No : 275, 1978, Ankara,(Atasözleri 44-46)
6. SAĞLAM Feyyaz, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Cilt 9, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1997,Ankara (Batı Trakya Türkleri Bölümü,Atasözleri s.39)
7. KERİMOV Yusuf-ŞİŞMANOV Beytullah, Türk Atalar Sözleri ve Özlü Sözler, Narodna Prosteva, Sofya, 1955, Bulgaristan.
8. HASAN Prof. Dr. Hamdi, Makedonya ve Kosova Türkleri'nce Kullanılan Atasözleri ve Deyimler, TDK Yayınları : 685, Ankara, 1997

Not: *Feyyaz Sağlam'ın Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü değerlendirmesi kısaltılarak, Nisan 2008 tarihinde Evlâd-ı Fâtihan Dergisinin 104. sayısında yayınlandı.*

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER HAKKINDA

Orta Asya'dan orta Avrupa'ya, Kuzey Afrika Atlas Okyanusu sahillerine kadar yayılan, hakimiyetler kuran, nice uygarlıklara imza atan, yayıldığı yerlerdeki toplumlara kendi kültürünü aktaran ve onların da kültüründen etkilenen, farklı coğrafyalarda fikir mahsullarını geliştiren, yaşadığı çağın düşünce ve görüşünü bilim, sanat ve edebiyat vesilesiyle insanlığa ölmez örnekler kazandırmış olan bir milletin edebi türlerini takip etmek kolay değildir.

Bu geniş alanda çeşitli boylara mensup çeşitli iklim şartlarına uyum sağlayan, zaman zaman aralarında şive farklılıkları oluşan Türk milletinin özellikle de yazılı edebiyatını dünden bu güne takip etmek imkânsız gibi görünüyor.

Bu kadar zengin ve etkin bir tarihi olan milletimizin bir çok edebi defineleri hale gün ışığı görmemiştir. Bu hazineler halen de Gobi çölünün kumları altında, Budist manastırlarının dehlizlerinde, Orhun kitabelerinde ve daha nice gizli mekânlarda beklemektedir. Hele bu hazineyi kapsamlı bir şekilde ele aldığımız, ürünlerini sıraladığımız, türlere ayırdığımızda ne kadar zengin olduğumuzun ve ne kadar yoksul bulunduğumuzun farkına varacağız!!!...
Şükür ki zaman zaman bu gerçeğin farkına varan aydınlarımızın gayreti sonucu bu zenginliğin parıltıları dünyanın ünlü kütüphanelerine yansımış büyük ilgi görmüştür.

Yirminci yüzyılda Baku, Aşkabat, Taşkent, Alma Ata, Frünze, Urumçi, Kazan gibi Türk başkentlerinde çok zengin bir edebiyat vücuda gelmiştir. Bu edebi gelişme ipekyolunda sırmalanarak Anadolu'da gözleri kamaştırıp yüreklere sinmiştir. Oradan da Ortaduğu, Balkanlar ve Avrupa kültür dünyasına yansımıştır.

ÇAĞRI

Sen bir kere çağırdın mı yürekten
Sevda yüklü kervan gelir Kerkük'ten
İpek yolu kıvrıldı mı Bişkek'ten
Dilek yolu uzanıyor Tuna'ya
Gümülcine, Üsküp Saraybosna'ya
Semerkand'ta elma bölsem ikiye
Taşkentli bir gelin alsam terkiye
Aşkabat'tan demir alsam Baku'ya
Gelinime çadır kursam Toros'a
El sallasam güzel Kuzey Kıbrıs'a..

Yazılı edebiyatımızdaki temaların yani sıra sözlü edebiyatımız daha derin ve daha sağlam bir temele oturmaktadır. Folklorun masal, fıkra, vecizeler gibi atasözleri ve deyimler de halkın gelenek ve göreneğini, yaşam tarzını, gelişme aşamalarını ve tarihini yaşatan tükenmez bir kaynaktır. Bazan tarihçilerin dikkata almadığı tarihi gerçekleri bile saklayabilir. Onun içindir ki araştırmacılar atasözleri ve deyimler aracılığı ile bazı olayların izlerini araştırabiliyorlar.

Öte yandan günümüzde Türk Dünyası'nın geniş coğrafyasında dillerde dolaşan, çenelere outran, dudaklardan inci inci dökülen atasözleri ve deyimleri karşılaştırdığımız zaman, ister şekil ister mana veya tema bakımından bir benzerlik ve bütünlük maydana çıkmaktadır. Bu da farklı coğrafyalarda yaşıyan Türk topluluklarının ayni soydan, ortak bir geçmişi paylaştıklarını vurgulamaktadır. Bugün Türk Edebiyatı ersifinde 1070'te Kaşgarlı Mahmut'dan günümüze kadar bu konuda yüzlerce eser bulunmaktadır. Kimi toplamış, kimi tanıtmış, kimi yorumlamış, kimi karşılaştırmış, kimi değerlendirmiş, kimi çevirmiştir.
Emeği geçen bütün saygın aydınlara minnettar olmamızı borç biliyorum, onları saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bu münasebetle, verilen bu emeklere, "Türk Atasözleri ve Deyimleri Sözlüğü" eseri ile emek katan değerli kardeşimiz Sihem Imam-Hüseyin ve Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği'ni tebrik ediyorum ve daha nice başarılara imza atacaklarına inanıyorum.
Bu değerlendirmeyi, küçük ama değeri büyük eserleri onuruna yazdım.

Salah NEVRES, Irak Türkmen Şairi
Melbourne, 27 Ekim 2007

YANTAL OSMAN

Batı Trakya'dan Gerçek bir Öykü

Hasan Meyzinoğlu
Melbourne, Kasım 2003

"Suçu toplum hazırlar, suçlu işler." H. Buckle

Önceleri seksen hanelik bilinen, ancak, oldum olası, diğer bazı köylerin aksine, dağ köylerinden ova köylerine yönelik iç göçten nasibini almamış; sürekli dışgöç yaşadığı için küçüldükçe küçülmüş olan Gümülcüne'nin bu ova köyü, yeni girmiş Temmuz ayının şu güzel Cuma gününde cıvıl cıvıl olma fırsatını yakalıyordu.

Köyün bu denli tenhalaşmasında, ellili yıllarda Türkiye'ye göçmüşlerden ziyade rol sahibi olan almancıların, her yıl olduğu gibi, yıllık tatilleri münasebetiyle sılaya sökünü zamanıydı. Dün vasıl olmuşlardan bir kısmı, yol yorgunluğunu defeden bir geceden sonra birkaç adımlık kahveye, çeşitli renk ve modelde pırıl pırıl, teknoloji harikası o güzelim arabalarıyla gelip kurulmuşlardı bile.. Kahvenin az açığında ona bakar tarzda, şöyle geniş yarım daire düzeninde park edilmiş otomobiller bayağı açık hava galerisini andırıyordu.

Yörenin yegâne gelir kaynağı olan pamuklar, henüz hasata hazır olmadığı için aylâk olan köyün meraklı gençleri, arabalara sokulmuş gıptayla seyrederken, almancılardan bazıları, mallarının özgün özellikleri hakkında övgü düzerek malümat sunuyorlardı.

Ayrıca Cuma namazı için gelenlerle nerdeyse köyün erkek nüfusunun tamamı buradaydı. Şimdilerde gençlerle yaşlılara tahsis edilmiş odalarıyla cemaat evi diye adlandırılan eski ilkokul binasının kahveye bakan yan duvarı boyunca yerleştirilmiş peykeye, genelde her zamanki gibi yaşını başını almış dindarlar, sıralanıp oturmuşlar, ister istemez sahneyi kapmış almancılara kulak misafiri oluyorlardı.

Okul bahçesinin meydana bakan duvarı üzerine tünemiş birkaç kişinin devamında bir yerde oturmakta olan köyün delisi Mıstık, bir an geriye baktığında, saçı yok denecek kadar seyrelmiş, değirmi yüzü derin hatlarla dilim dilim, gerçek yaşı altmışbeş olmasına rağmen çok daha yaşlı gösteren tıknaz yapılı adamın yaklaştığını görünce, buruş buruş yüzünde öfke bulutuyla yerinden kalktı; ta ötede yeni okulun girişine yakın yerdeki yüzyıldan çok daha fazla bir zamana tanıklık etmiş zeytin ağacının dibine gidip oturdu. Dikkatler, ortadaki almana manzaraya odaklandığı için bu durumu kimse farketmedi. Yoksa hoşça vakit geçirmek için alay konusu yaparlardı. Deli Mıstık'la kafa bulmak birçoğunun hoşuna gidiyordu. Son derece taciz etme pahasına da olsa..

Gelişiyle Mıstık'ın rahatını kaçıran adam, babası Yantal Osman'dan başkası değildi. Çocukluğundan beri iflâh olmaz bir tutumla sürdürdüğü hırsızlığından ötürü yöre ağzında dürüst olmayan anlamında "Yantal" lâkabı kendisine köylüleri tarafından takılmıştı. Adını birçoğu kullanmazdı.Daha ziyade lâkabıyle çağrılırdı. Hele hele hoyratlık, üzerine çok oturmuş bazıları, eni konu ağızlarında ezip büzerek küfür kıvamına getirdikten sonra tükürür gibi haykırırlardı ki, bayağı ağrına giderdi, ama mani olamayacağı için sineye çekmekten başka çaresi olmadığını düşünürdü. Ancak ona ve tarafına reva görülen bu insanlık dışı muamele, yüreciğinde hemcinsine karşı güven ve sevgiye dair ne varsa silip süpürüyordu.

Irgatlıkla geçinen, çok yoksul, köye yanaşma olarak gelip kalan bir babayla, besleme bir anadan olma Osman, ilkokula başladığı yıllarda siftah ettiği hırsızlıkta ilk kez ikinci sınıftayken suçüstü yakalandı. O zamanın geleneğine göre, köyün yaşlılar heyetinin kararıyla kendisine dönemin en geçerli ıslah etme yöntemini uyguladılar: Utandırma yoluyla uslandırma yöntemiydi bu.. Çalmış olduğu tavuğu Osman'ın boynuna asıp okulun bahçesinde, herkesin huzurunda tüm öğrencileri bir bir yüzüne tükürttüler. Böylece hem şamdan paklandı, hem de pilâv yağlandı misali, arkadaşları Osman'ı uslandırırken diğer öğrenciler de iyi bir ders almış oluyorlardır: Bir taşla ikiden fazla kuş.. Eğiterek, itini çobana, çiftini de sabana alıştıran bu insanlar, ayni yöntemi insan Osman için düşünemezlerdi elbet.. Ona daha insancasını! lâyık gördüler.

Osman, nedense bu olaydan sonra bir daha okula ayak basmadı. Devletin kanunlarına göre ilköğretim zorunlu olsa da Yunanistan'da devlet baba, genelde köylü ve çiftçi olan Türk asıllı vatandaşlarına birçok konuda olduğu gibi bu konuda da kıyak! yapıyordu: İltimas edip tarlada, otlakta ailelerine yardımcı olmaları için çocuklarının devamsızlığına, hatta tam yıl okulu kırmalarına göz yumuyordu. Bu hususta, Gümülcüne'de dönemin Türk okulları müfettişi, Osmanlı yadigârı Mianidis Efendi'nin az emeği! geçmemiştir.

Aradan yıllar geçip koca bir delikanlı olmasına rağmen Osman, uslanmak şöyle dursun, hırsızlığını artan ölçülerde geliştirdi. Köylüsü de onu ısrarla devlete teslim etmedi. Kendi işini kendi gördü. Sırtı kavileştiği için ona bir başka antika yaptırım uyguladılar: Kilim dayağı.. Cemaat odasına celp edilen suçlunun üzerine, kapıdan girer girmez kilim vb. atılıp "kim vurdu?" yöntemiyle köteklemek..

Bütün bunlardan sonra Osman, işinde daha dikkatli olmayı öğrendi. Artık gece silâhlı, gündüz külâhlı idi. Karda yürüdü ama izini belli etmedi. Hani bir söz vardır; "insan göre göre, hayvan süre süre" diye.. Osman da insanlık namına kendisine gösterileni göre göre belledi: Şiddeti öğrendi. Kendi durumundaki insanların, toplum içinde kabul gördüğü yeri aşağılık duygusu ile içselledi. Aşırı köyün sığırtmacının duvak düşkünü kızıyla evlenip çoluk çocuk sahibi olunca da öğrendiği şiddeti, ailenin tüm bireylerine istisnasız uyguladı. Dövdü, küfür etti, tükürdü, ağaca bağlayıp aç bırakarak cezalandırdı. Bir zaman sonra Osman'ın çocukları bu mihval üzere epeyce büyüdüler. Büyüdüler büyümesine ama.. gelgelelim dört çocuğundan en büyükleri Mıstık'la en küçükleri Mahmut ve Hasibe'ciğin davranışları o yaşın çocuklarına kıyasla katiyyen normal değildi. Mıstık özellikle, köylünün peşinen "deli" sıfatını yakıştıracağı düzeyde anormallik arzediyordu. Bu yavrular, babaları Yantal Osman'ın şiddetiyle büyürlerken elâlem tarafından da hor görülmekteydi. Sadece, yaşça deli Mıstık'tan sonra gelen İsmet müstesna.. O, son derece normal olmasının yanısıra yaşıtları arasında efendiliğiyle temayüz eden, kendi çapında özöğrenimli (otodidakt) bir gençti. Kara koyundan ak kuzu misali..

Dört evlâdın arasından bir tek İsmet, babasının gözdesi durumundaydı. Kardeşleri içinde başat bir karakter sunan İsmet'i kendisine Tanrı'nın bir atifeti, pekâla insandan sayılabileceğinin bir ıspatı, üsttekiler nezdindeki temsilcisi, yüzünün akı olarak gören Yantal Osman, o sözkonusu olunca çoraklaşmış ruhu, hayat iksiriyle âdeta can bulup yeşerir, o an Yantal Osman'lıktan âzat olup, dört başı mamur baba Osman olurdu. Hatta İsmet, onu babalıktan reddetmis olsa bile..

Beş yıl kadar önce, tam da İsmet'in ailesiyle Almanya'ya çalışmaya gittiği yılın yazında nohut harmanında tınaz savururken çelmik çelmekte olan oğlu Mıstık'ın işini beğenmeyip onca ahalinin gözü önünde sırtında yabayı kıran Yantal Osman, ana yüreğiyle müdahale etmek isteyen karısını da bir güzel dövünce, bunun bedelini sevgili oğlu İsmet'in kendisine olan saygısını kaybetmekle ödedi. Mıstık da o gün bu gündür baba evinden kaçıp, köyün metrük evlerinden birinde yaşamaya başladı.

Osman'ın tıraşlanmış yüzü, dizleri çıkık ta olsa temiz pantolonu ve gömleğiyle burada bulunmasının sebebi sadece ve sadece dün sabah Almanya'dan gelmiş olan oğlu İsmet'i görebilmek içindi. O, diğerleri gibi arabasını getirmezdi kahveye ama kendisi nasıl olsa gelecekti. Efendi kıyafetleri içinde fidan boylu, cazip endami, yakışıklı yüzü, yana taranmış saçlarıyla ötekilerden ne farkı vardı oğlunun?.. Hatta, daha bile alımlıydı onun gözünde.. Bir yıl geçti aradan.. Nasıl da değişmişlerdir?.. Torunları gözünde tüttü. Gelinini özledi. Bu köyün kızıydı o da. Yoksul bir aileden olsa da kendileri gibi ayaktakımından değildi. Gene de kocalığa kabul etti oğlunu.. Saygı duygusu kabardı içinde. Evlerine gidip hepsini bağrına basmayı ihtirasla arzuladı. Oğlu kazandığı parayla ne güzel ev yaptırmıştı. Türkiye'ye göç etmişlerden birinin eski eviyle devamındaki hasıllığı almıştı önce.. Sonra da eskiyi yıkıp yenisini inşa ettirdi. İstemezlerdi ki onu eve, gitmiş olsa kapıyı yüzüne kapayacaklardı. Biliyordu. Ama olsun. Köşe bucak izleyerek yollarını gözleyecekti. Veya nasılsa nişan, düğün falan olacaktı. Bir köşeden izlerdi torunlarını. İki tane narince körpelerdi onlar. İkisi de kızdı. Yaşları onbeşle oniki.. O güzelim giysileri içinde peri kızı gibiydiler. İkisinin de okuması için elinden geleni yapacakmış İsmet. Her türlü fedakârlığa hazırmış. Sonra oğlunun yaşını hesap etti: Otuzbeş olmalıydı. Daha genç maşallah dedi içinden..

Bütün gece küçük oğlu Mahmutla otlatıp doyurdukları koyunları bu sabah erkenden ağıla götürüp sağdıktan sonra eşeği evin avlusuna çekti. Geceler onun olduğu için, evinde hiç eksik olmayan karpuzun, kavunun, domates v.s. erzağın alasını özenle seçip bir eşek yükü yükledi; eşeği Mahmut'un yedeğine verip Hasibe'yi de yanına kattı ve tembihledi:

- Doğru İsmet aganın evine! Elini öpün agannan yengenin! Yükü de usulca indirin! Kırıp dökmeyesiniz sakın!.. Agana söyleyin; babam evde yok; tarla dolaşmaya gitti, dönmeyecek eve tezleri deyin! Anam evde sizi beklii aga deyin! Duydunuz mu?
- Duyduk buba! dedi Mahmut.
- Ne dedim ülese tekrar et bakalım!
- Ellerini öpçem agamın; anam sizi beklii decez!
- Başka?.. Bubam evde yok deeemecen mi bra, koca kafalı?! Deyip oğlunun başını kuvvetle itekledi.
- Bubam evde yok aga decem!
- Ha işte öyle! Duğru, yukarki yoldan.. Kahvenin önünden dolanmayasınız sakın! Karışmam zere!
- Tamam buba!

Sonra da, çocuklar geldiğinde yanlış bir davranışta bulunmaması için karısını da uyarıp evden

ayrıldı; icarla işledikleri yirmi dönümlük pamuk tarlasına gitti. İki gün önce buradaydı oysa.. Bu sene pamuklar, ıyıp kesmeyen yağmurlar yüzünden seyrek bittikleri için, ürün, masrafı bilmem ki karşılar mıydı? Geçen sene yılıydı. Şıkırdım gibi koza yüklüydüler. Pampal pampal açmışlardı. Toplamaya doyum olmuyordu. "Boşuna dememişler" dedi, kendi kendine Osman, "Ölen lençperin (rençper) açıp yürene bakmışlar da kırk tane "Seneye işallah lafı çıkmış". İsmet'inin Almanya'ya gitmekle ne iyi ettiğini seslice düşündü.

Sonra da köyün yolunu tuttu; şu anda bulunduğu yer olan okulun bahçe duvarı üzerindeki yerine gelip tünedi.

Erken gelmişti anlaşılan; oğlu daha görünürlerde yoktu. Çömeldiği yerde tabakasını çıkarıp sigara sardı. Kâğıdını diliyle ıslatırken çöğelip İsmet'in evinin tarafına baktı. "Belli ki, analarından ayrılamamışlar henüz" diye düşündü ve sevindi. Sonra birden aklına geldi: Rum mahallesindeki Hrıstaki'den alacağı vardı. Oğlu Mahmut'un da yardımıyla yonca balyalarını taşımışlardı. Haftaya öderim dediydi. "Üstüne yatmadan gidip alayım şunu.. Bir kere de fıkaranın teri kurumadan ödeyiverin ba!.. Gene yokuşa sürmeseydi balay.." diye, söylendi içinden ve tekrar dönmek üzere sessizce kalkıp gitti.

Arabaları hakkında övgü düzen almancıları ayaküstü seyretmekte olan Gebeş Nuri, ayaklarını açmış, sağ cebindeki eliyle ha bre apışını körüklerken, peykede oturan almancıların en kıdemlisi Azmi'ye sordu:

- Bu arabalar kim bilir ne pahalıdır ba Azmi?.. Bu çulsuz takımı nasıl edinmiş bunları yav?
- Borçlanarak tabii ki...
- Ha, sanki?!. Ödenmek bilmez onca para ba! Gösteriş olsun deye o kadar borca girmiş, sonradan görmeler desene...
- Gösteriş, merak, edinmek, bilmek, kullanmak arzusu... Hepsinin toplamı... Bir ihtiras, bir özlem, doyum isteyen bir açlık... Her nasılsa... Bunu tatmin edecek imkânı geçirmiş ya eline! Onu ırgalamıyor pek... Taksidini ödeyemezse bırakıyor arabayı; o kadar... Ya sen Nuri Efendi, böyle bir imkâna sahip misin?!

Gebeş Nuri, başını ters ters salladı; ses etmedi. Muhatabı eski kurt, eski tüfek alaylı öğretmenlerden Hüseyin Efendi'ydi. Gebeş'in ne menem hoyrat, nobran, karaağızlı, düşkünezen bir mirasyedi olduğunu biliyordu.Yoksul görmeye alıştığı bu çocukların değişen durumunu kıskanıyordu aslında...

Babası Yantal Osman'ın ayrılışını fırsat bilen deli Mıstık, adeti olan toprakbastı parasını toplamak için almancıların yanına girmek üzere ayağa kalktığında, yaşıtı olan Fehmi, her yıl Almanya'dan gelişinde yaptığı gibi, elinde bir ekmek ve bolca katıkla Mıstık'ı karşıladı, sırtını okşadıktan sonra:

- Otur aretlik, dedi, acıkmışsındır biraz bir şeyler ye.
- Yiyelim ya. Toprakbastı parası da toplacam ta Alamanya'cılardan.
- Önce bir doyur karnını sonra o da olur. Giymemişin dün İsmet'in verdiği yenileri... Eskiler sırtında gene... Hem de iyice kurumadan giymişin... Ah bra aretlik ah!.. Hastalanacaksın Allah korusun!

Mıstık yiyeceklere yumulmuş, iştahla yemekteydi. Soluklandı:

- Ölürsem öleyim beyav, kıyamet mi kopçak?! Ben, kendi urbalamnan ta rahatım ba. Gece de sıcaktı, kuruttu unnarı...

Fehmi ince ruhlu, iyiliksever biriydi. Dün Mıstık'ın kardeşi İsmet'e yardım etmiş, Mıstık'ı kaldığı evin avlusunda su ısıtıp birlikte yıkamışlar, İsmet'in getirdiği yenileri giydirmişlerdi. Üzerinde tutacağından emin olmadıkları için her ihtimale karşı eskilerini de bir güzel yumuşlardı. Netekim hafifçe nemli olmasına rağmen gene onları giymişti.

İsmet'le Fehmi Almanya'da hem komşuydular hem de ayni fabrikada çalışıyorlardı. Mıstık gibilerinin, gördükleri sıcak ilgiyle, toplum içinde, normal bireyler gibi, pekalâ yaşayıp gittiklerine gıptayla şahit oluyorlardı. Hatta bulundukları iş yerinde kendisine verilmiş münasip bir işte gerektiğince çalışan böyle birini biliyorlardı. Zira, o ülkede insanlar, birbirlerini, haddini bildiren bakışlarla görmüyorlardı en azından... İnsanı, ağmanı var diye horlamadıkları gibi acıyarak ta bakmıyorlardı; zavallılığa mahkum edercesine...

Kahve önünde almancılarla oturmakta olan Gebeş Nuri'nin hık demiş babasının burnundan düşmüş oğlu ayı Necmi, Mıstık'ı doyurmakta olan Fehmi'ye ünledi:

- Vazgeç onu doyurmaktan ba, aç diil o!.. İhtiyacı yok onun. Sevap kazanmak istersen caminin bir sürü eksikleri var; camiye yardım edin!

Fehmi aldırış etmedi. Deli Mıstık, küfürle mırıldandı.

- Boşver aldırma aretlik yemene bak sen, dedi Fehmi.

Mıstık yerken homurdandı durdu.

Gebeş Nuri Fehmi'yi kastederek:

- Bu herifin dinnen imannan alâkası yok ba! Yahova mıdır nedir?! Hele Almanya'ya gideli beri, camilen arası açılmış herhalde...

Hüseyin Efendi dayanamadı:

- Adam olamadıktan sonra camiye gitmenin ne mana ifade ettiğini de bir düşünmek lâzım derim ben. Yahovalıkla itham ettiğin kişiye bak; camiye gitmeden de insanlığı öğrenebilmiş... Senin gibi düşkünezenlik değil insan gibi düşküngözetenlik yapıyor.

- Hangisi makbuldür Allah katında dersin?.. Bunu bilmek için aklın nebzesi de kâfidir ya; ondan nasibi olan için tabii!..
- Bizim kendimize kadar aklımız da var, fikrimiz de, mâlim efendi. Kimsenin aklına ihtiyacımız yok. Namazın Allah'ımıza karşı borç olduynu da biliiz çok şükür!..
- Allah'ı kendinden borç uman fâni seviyesinde düşüneceğine yarattıklarına karşı sorumluluklarını yerine getir de affına mazhar ol a gafil!
- Ne sorumluluğumuz varmış ba mâlim efendi, de bakalım?..
- Oğlum bir yandan, sen bir yandan ve de senin gibiler... sağa sola it gibi siymekten vazgeçerseniz sevaba girersiniz diyorum.
- Bana bak mâlim eskisi! Ağzını topla; toplatırlar yoğsa!

Emektar öğretmen öfkeyle, bastonunu sallayarak oturduğu yerden doğrulup dineldi:

- Ne yaparmışsın bre küstah?! Yap da görelim; ardına koma!..

Bu çok görmüş geçirmiş emeklinin şakası olmadığını iyi bilen Gebeş Nuri, daha fazla ileri gitmeyi göze alamadı, ardın ardın geriledi. Yutkunarak, kısık sesle:

- Belâ mısın nesin, git işine ba! Deyebildi.

Almancıların eskisi Azmi, hepsinden önce ayağa kalkıp öğretmenin koluna girdi:

- Öğretmenim, namaz vakti yaklaşmakta, buyurun aptesliğe doğru gidelim yavaş yavaş! dedi. Peykedeki

diğerleri de kalkıp ya sabır çeken öğretmeni takip ettiler. Cemaat binasının apteslik bölümüne girdiklerinde aralarından biri;

- Öğretmenim, dedi, şu kendini bilmez soysuzlara ne güzel de hadlerini bildiriyorsun. Diğerleri de "Oh be!" dercesine adeta bir ağızdan "ağzına sağlık öğretmenim" dediler.
- Olmuyor ama efendiler! Dedi öğretmen. Oradayken ağzınız kirada mıydı ki, şeytan geçmiş gibi suspustunuz?.. Biliyorum hepiniz Nemrut'a karşısınız ama; bu yetmez; İbrahim'in yanında olmak gerek... Siz böyle köpeğe hoşt, kediye pişt demezseniz, köpeğe gem vurmuş olursunuz ki, o da kendini at sanır. Unutmayın, sükut ikrardan gelir. Haksızlığa karşı susmak, onu tasvip etmek olur. Değil mi ya?!.

İsmet, bir eşek yüklü erzakla gelen kardeşlerini hasretle kucakladı. Eşeği iç avluya çekip yükünü indirdi. Kardeşlerini hoşladıktan sonra hediyelerini koştu getirdi. Karısına da çocukları alıp bahçeye inmelerini söyledi. Neden sonra geldiklerinde ne sarılıp öptüler ne de ellerini sıktılar Mahmut'la Hasibe'ciğin. Sadece kuru bir "Hoş geldiniz, nasılsınız" dediler; o kadar... Çocuklar, gerçi candan söylemişlerdi esenleme sözlerini, içtenlikle gülümseyerek yaklaşmışlardı halalarıyla amcalarına, ama anneleri Fadile'nin yüzündeki gülücük zorakiydi. Mahmut'la Hasibe, öylece kalakalmışlar, sevgi, hasret, okşama, kucaklaşıp koklaşma duygularıyla dolup taşan yürekleri avuçlarında, karşılık dahi beklemeden sunmaya hazır; koca bir yıl sabırsızlıkla bekledikleri bu günün şu anında özlemle seyrettikleri ay parçası yeğenlerine ulaşmışken, el sürüp dokunamamalarının nedenini hiç bir zaman anlayamadılar. Kendilerine gülümseyen gözlerle, hoş geldiniz deyip hal hatır sormuş olmaları, getirdikleri erzağı sofralarına koyup yiyecek olmaları bile onları mutlu etmeye yetiyordu gene de...

İsmet, durumu acıyla gözlemledi. Daha sonra geleceklerini söyleyip annesine selâmla kardeşlerini uğurladı. Karısına ve çocuklara döndü; sanki hiçbir şey sezmemiş gibi;

- Hadi hazırlanın gidip anamı görelim dedi.

Karısı Fadile, kızlarını içeri gönderdikten sonra İsmet'e döndü ve;

- Bak İsmet, söyleyeceklerimi yanlış anlayıp bana gücenme sakın... Kız evlâtlarımız var bizim... Büyüğü onbeşinde, öbürü de hemen ardında... İkisi de genç irisi maşallah... Kız evlât, oğlana benzemiyor, kapı kapı gezip kısmetini arayasın; evinde bekleyeceksin talibi çıksın diye...
- Sadede gel Fadile! Lâfı nereye getireceksen bir an önce söyle!
- Kızlarımızın sizinkilerle, kardeşlerinle birlikte görünmelerini doğrusu sakıncalı buluyorum İsmet... Baban kötü isim yapmış... Çocuklarımızın geleceği için yani... Kötü izlenim bırakır gören gözlerde... Yanlış an...

Burada İsmet dayanamadı; karısının konuşmasını kesip söze girdi:

- Şu anı keşke hiç yaşamasaydım... Bu sözleri duymasaydım keşke... Başkaları hakkımızda şöyle veya böyle düşünecekmiş diye gerçeklerimden, insanlığımdan istifa mı edeyim?.. En kötüsü, evlatlarıma sahtekârlığı mı öğreteyim? Güneş balçıkla sıvanmaz nasılsa... Aslımıza sırt çevirmenin ne manası olabilir rüsvalıktan başka?.. Biz cehalete sırt çevirmeliyiz esasen... Bunca yıldır Avrupa'da gördüklerimizden, seyrettiğimiz eğitici Türk dizilerinden,

az çok okuduğumuz eserlerden öğrendiğimiz doğrularla yüzleştikçe, nelerden yoksun bırakıldığımızı yazıklanarak konuşup dertleşen ikimiz değil miydik? Sonra da ne pahasına olursa olsun evlâtlarımızı okutup hatırlı insanlar safına katmak boynumuzun borcudur deyen başkası mıydı? Bütün bu gerçeklere varıştan sonra yüz geri etmenin sığlığı iç burkuyor doğrusu...

Karısının, denetiminden yoksun analık içgüdüsüyle sarfettiği ham evrahvari bu sözler, İsmet'i şaşırtmasa da yüreğini kararttı. Daha fazlasını duymamak için;

- Siz, çocuklarla hazır olduğunuz uygun bir saatte gidersiniz herhalde, ben gideyim bari, anam merak eder, deyip ayrıldı.
- Selâm söyle dedi Fadile, biraz mahçup.

İsmet, buruk bir yürekle koyuldu yola. Anasını kucaklayıp elini öpmek, kokusunu duymak, başını bağrına yaslayıp halleşmek özlemiyle yürüdü. Şu an nasıl da ihtiyacı vardı buna... Dün gelir gelmez koşmak istedi anası ve kardeşlerine ama, bamya toplamak için gündelikçiliğe çıktıklarını öğrendi. Geç vakit döndüklerinde ise babası evdeydi. Onu affedemiyordu. Ailesinin düçar olduğu onca uğursuzluğun, hep onun iflâh olmaz ceberut tutumundan ileri geldiğine inanıyordu. Bugün, akşamın geç saatlarına kadar onun, bile-isteye evden uzak duracağından emindi. Hâcet kapısına gider gibi gitti anasına...

Yantal Osman, Hristaki'den alacağının ancak birazını kopartabilmiş olarak bezgin, sıdkı sıyrılmış dönerken onun gâvurluğuna verip veriştirdi:

- Cebinde akrep mi var ba insafı kuruyasıca gâvır! Bana vereceen nedir ki bra şunun şorasında?.. Senin için denizden bir avuç su... Alın terimizlen rezil olıyız ba! Dilenci gibi, eşik aşındırmaa ben utanır oldum, dinine yandıymın gâvırı hak yimee doyamadı brah! Bu ağa kısmının hepsi aynı ba! İşte din kardaşlaamız... onnar zemzemnen mi yıkanık sanki?!. Hepsinin canı ceyenneme! Fıkara düşmannarı! Kendileri, dilenci çanağından para çalar dururlar, sona da benim adımı kötüye çıkarırlar. Hak deyinee akan sular dururmuş. Hani nerde ba! Az mı hakkım geçti hepsine?!.

Osman, ilendi, söylendi, bugünlük bu seansı kapadı. Gene İsmet'ine, torunlarına, gelinine açtı zihnini. Eve doğru yönelse miydi acaba? Eve girmek olmazdı ama çıkarken bir köşeden gizlice izlerdi canının içi yavrularını... Kendini hiç göstermeden ama. Görünümüyle onların huzurunu kaçırmak istemiyordu.Öncelikle kendi yüreciği elvermezdi buna. O ay parçası yüzlere gölge düşürmeye hakkı yoktu. Bu düşüncelerle yüreği doldu; gözleri buğulandı. Kararını verdi. Köy meydanına gidip İsmet'ini orada beklemeliydi. Oraya gelecekti nasılsa... Hatta belki gelmişti bile... Adımlarını sıklaştırdı.

İsmet'in anasıyla vuslatı, çok coşkuluydu. Dertleşip söyleştiler; hasret giderdiler. İsmet çocuklarıyla gelememiş olmanın burukluğunu her ne kadar gizlemeye çabalasa da Hatçe, analık önsezisiyle evlâdını mutsuz eden kederin kaynağını pekalâ sezmişti. Yerde, anasından yadigâr kalan yegâne serveti çakar olmaz, kilim dokuma tezgâhında dokuduğu kilimin üzerine serilmiş kocası Yantal Osman'ın el emeği pöstekilerden birinde diz çökmüş oturan oğlunun başını şefkatle okşadı ve gelininin kendilerini kovumsayan tutumunu mazur görmek adına söze girdi:

- Anaları dışardan annamak zordur kızanım. Evlâdına sıra geldi mi ananın yüreciğ de akılcıy da başka türlü çalışmaa başlar. Zapt altına alınmaz o gayrı. Akıl terazisinnen ölçüp annamanın yolu yoktur bunu... Karın da bir ana işte. Yavrucuklarını esirgemeye çalışıyı. Hakkı yok mu?!.. Allah'ın bir hikmeti zar. Bunu öylece kabul et. Kendiciğini üzmen için sebep diğl bu. Bırak su yatağından akadursun. Yüreciğni feraa tut sen. Bak, iki kızçağzın var maşallah... Allah bağışlasın, ay parçaları gibi... Okutup yetiştireceğini söylerdin. Sakın cahil bırakma evlâtcığm. Hatırlı insannarın safına çıkar yavrucuklarını, itilip kakılmasınnar; harlanıp durmasınnar bizim gibi...

Anasının can evinden yükselen bu samimi öğütlerini adeta bir dalınç haliyle dinleyen İsmet'in gözleri buğulandı. Bu âlicenap anayı bağrına bastı kokladı, kardeşlerini sarılıp öptü. Hayırdualarla, yeniden görüşmek üzere ayrıldı ve kahvenin yolunu tuttu.

Tuttuğu yolun köy meydanına yaklaşan nihayetindeki iğde ağacının duldasında agası deli Mıstık'ın bir kamyona bamya kasaları yüklemekte olduğunu gördü. Hemen koştu; kalan bir kaç kasayı da kendi kucaklayarak ona yardım etti. Bugünün mahsulünü almaya gelmişti kamyon. Komşu köylülerden de buraya getirenler oluyordu. Epeyce ürün birikiyordu. Toplama işini Kara Sadık yürütmekteydi. Bir çokları gibi o da Mıstık'ı alçak eşek misali on paraya sömürenlerden biriydi. İsmet'i görünce hevesi kursağında kaldı. Mıstık'a mecburen ücret ödedi.

İsmet, abisinin haliyle yüreği ezik, kahveye doğru yürürlerken hiç şaşırmadığı halde yine de sordu:

- Verdiğim elbiseleri beğenmedin mi aga?.. Çıkarıp eskileri giymişsin gene... Neyse... Gel senin karnını doyurayım ben... Hem bir şeyler içeriz.
- Karnım tok, tok. Feymi aretliym doyurdu beni ba!
- Ya, öyle mi? Peki o zaman birer tatlı yer sonra da gazoz içeriz.

İsmet, abisi deli Mıstık'ı kahvenin önündeki kalabalığın arasında boş kalmış masaya oturtup tatlı ve gazozları almak için kahveden içeriye girdiğinde Cuma ezanına yirmi dakika ya var, ya yoktu. Dindar cemaattan bazıları ezandan önce camiye girerlerken Gebeş Nuri, apışının daha fazla yıvışıp rahatsızlık vermemesi için oturmak istemediğinden ezanı bekledi.

Az önce gelip okulun bahçe duvarına yerleşen ve de ciğerparesi İsmet'inin kahveye doğru geçişini doya doya seyretme nimetini tadan Yantal Osman'ın parsellenmiş yüzünde şu an güller açıyordu.

Durumu gözünden kaçırmayan Gebeş Nuri, siftinmeden edemedi:

- Yantal!.. Senin velet çulu düzmüş bra! Bıyığnı palta kesmiyri bakıyrım. Seni bile iplemiyri bak. Çok bakacan genyakadan ağzının suyunu akıtarak sen daha!..
- O bilir işini ba!. Et tırnaktan ayrılmaz. Sen üzme tatlı canını...
- Hastir ordan ba kıytırık!. İşimiz kalmadı da sana mı üzüleeez şimdi?

Osman, her zaman yaptığı gibi ya sabırla susup karşılık vermezken yanındaki ekseriyet, alışageldikleri gibi alay konusu sayıp keyifle gülüştüler. Sözümona ayni kabağa üfleyen diğerleri de nemelâzım kabilinden bıyık altı bir sırıtma ile mevcudiyetlerini belirtmiş oldular.

Kardeşi İsmet, kahveden içeriye girer girmez deli Mıstık, miktarından ziyade adını önemsediği şu toprakbastı parasını istemek üzere almancıların arasına doğru ilerlerken Ayı Necmi'nin önünden geçmek durumundaydı

Mıstık'ı görünce birçoğunun aklına onu bir şekilde kışkırtıp afyonunu patlatmak, sonra da cümbüşe bakmak gelir ya; bu densizliğin 'alışmış kudurmuştan beter' misali, iflâh olmaz müptelâsı, adı üstünde Ayı Necmi'dir. Yantal Osman'ın oradaki varlığı, "Takılmayın şuna ba kardaşım" diyerek ricada bulunması, bazılarının seslendirdiği "Ayıptır, bu kadarı da fazla!" sözleri onun için pek bir şey ifade etmez. Cevabı, sadece "Şaka yapıyz ba; ne varmış bunda?!."dır.

Deli Mıstık'ın önünden geçişini fırsat bilen Ayı Necmi, yapacağını yaptı: Mıstık'ın cinlerini ayağa kaldıran şu kıça parmak atma kabalığını icra etti. Böylece menfur curcuna başlamış oldu. Mıstık, kimi böğürtüye benzer kimi de çenilti gibi sesler çıkararak masaların arasında Ayı Necmi'yi yakalamak için nafile koşturuyordu.

İçerden abisinin iç burkan sesini duyan İsmet, henüz eline almakta olduğu içecekleri telâşla tezgâha geri bırakıp ezilmiş yüreğiyle dışarıya fırladı. Biraz önce kasaları yükleme işinin ardından bir de şu anki öfke helecaniyle canı cesedinden üzülmüş abisini teskin edip oturduktan sonra Ayı Necmi'ye döndü ve şöyle dedi:

- İnsan olan insanda biraz olsun insaf, merhamet olur. Canı cana ölçmesini bilir insan evlâdı... Ayni şey size yapılsa yüreğiniz kaldırır mı? İşkence etme pahasına bir insanın özrünü eğlence malzemesi kabul edecek kadar alçalmak 'insanım' deyenin işi olamaz...

Kendini hedef alan, üstelik köyün en ayaktakımı birinin dölünün ağzından dökülen, bayağı da etkileyici olduğu herkesin başı öne eğik dinler görünmesinden anlaşılan bu sözler, Ayı Necmi'nin kanına dokundu:

- Bakın hele yav! dedi, ne günnere kaldık! Ne zamandan beri atların yerine eşekler bağlanır oldu ba?!. Sen kim oluysun da bize aalâk dersi vermee kalkıysın ha? Bilememişler Yantal'ın dölünü! Anası samsak bubası suvan!..

İsmet, zor zapt ettiği öfkeyle ayı Necmi'ye iyice yaklaşarak;

- Ağzından çıkanı kulğın duysun a terbiyesiz! dedi. Şunu bil ki, adama dilidir, adam dedirten de hayvan dedirten de! Sen kendini iyi tarif etmektesin!..

Adamdan bile saymadığı birinin madara eden bu sözleriyle çileden çıkan Ayı Necmi, ani bir hareketle İsmet'in yüzüne ağır bir tokat indirdi. Karşı durup korunmak için uygun bir vaziyet olmak üzere gerilemek isteyen İsmet, Kemçik Şakir'in kasti çelmesiyle sırtüstü yere yuvarlanıp düştü.

Onbeş yirmi adım ötedeki duvarın üzerinde tünemekte olan buruşuk yüzlü adam, deminden beri oğlunun başrolde oynadığı filmin ilk sahnelerini, büyük bir hazla, mutlanmış yüzünde güller açarak seyretmişti. Bu, Allah'ın ona bir lütfu olmalıydı. Sessizce şükretti. "Görün işte" demişti içinden... "Kara koyundan ak kuzu olmaz mıymış? Allah'ım verince kimin oğlu kimin kızı der miymiş?!. Alın işte Yantal gibi süprüntünün dölünün dilinden medeniyet dersi size!"

Heyhat, herşeyin bir anda tersine döneceğini hiç aklından geçirmedi.

Kendisi için yaşam kaynağı ve her güzel şey olan sevgili oğlunun şamar oğlanı misali tokatlanarak bir dal gibi devrilmesiyle içinde bir şeylerin yıkıldığını hissetti. Beyninden vurulmuşa döndü. Ona ve sulbünden olana bir nebzecik insan saymak bile çok görülüyordu demek?..

Canı, gelip gitti. Kalp atışları bağrını delecekmiş gibi yeğinleşti. Gözleri kan çanağına döndü; yuvalarından fırlayacakmış gibi pörtledi. Beyninin kimyası bulanmış, aklı zıvanadan çıkmıştı. Osman denen organizmada doğasal şartlarını bulmuş bir değişinim adeta söz konusuydu... Artık Osman, o Osman değildi.

İki güçlü elin Ayı Necmi'nin gövdesine yıldırım gibi düşmesiyle boynunu kırıp cansız yere sermesi bir oldu. Ayni ellerden biri çorabının konçundan uçurduğu gümüşsü ışıltıyı, oğlunun yardımına koşan Gebeş Nuri'nin böğrüne iki kez sokup çıkardı. Bir anda olup biten bu hengâmede çil yavrusu gibi dağılan kalabalıkla birlikte sıvışmak isteyen Ayı Necmi'nin yardakçısı Kemçik Şakir'i de girdiği dar sokakta yakalayıp anında defterini düren bu ellerin şahitinin, ayni sokağı devamla köyü aşıp sırra kadem bastığını nice badirelerin tanığı, o mahut zeytin ağacından başkası görmedi.

Yörede Türk'lerin candırma (jandarma) dediği kolluk güçlerinin bu gözü dönmüş caniyi ele geçirebilmek için günlerce sürdürdükleri araştırmalar sonuç vermedi. Tahkikat hızını almış, dosya rafa kaldırılmıştı.

Tabiat ana görevini hiç ama hiç aksatmadı: Çiçekler açtı. Kuşlar uçtu. Bulutlar ağladı. Dereler çağladı. Söğütlerin altından epey sular aktı. Günler haftaları, haftalar ayları önüne kattı. Derken bir gün geldi çattı.

Ovayı, kuzeyden güneye ikiye bölen akarsu boyundaki sık büklüğün bir noktasına ısrarlı havlamalarla girip çıkmakta olan köpeğini merakla takip eden karşıki köyden bir avcı, güç belâ ulaştığı yerde, insan iskeleti görünce dehşetle koşturup durumu, bağlı olduğu karakola bildirdi.

Çürümüş giysi parçacıklarının da yer yer göze çarptığı iskeletin sağ yanında küften kurtulamamış bir bıcak, sol kaburgalardan göğüs kafesine sarkmış plastik bir çıkın...

Çıkını açtıklarında içinden birkaç bin drahmi parayla bir aileye ait olması muhtemel, ayan beyan bir fotoğraf çıktı: Oturdukları koltukta aralarına aldıkları iki sevimli kız çocuğunu şefkatle bağırlarına basmış, gülümseyen genç bir bayanla bir bey... ve fotoğrafın arkasında Türkçe yazılmış bir yazı... Polis yazıyı okuttu:

"Sevgili anacığım; sana, kardeşlerime, hepinize Almanya'dan hasret yüklü selâmlarla şu resmi gönderiyoruz. Ben, gelinin Fadile ve torunların ellerinden öper, sağlık ve esenlikler dileriz. Oğlun, İsmet."

Sözlük - Yantal Osman Öyküsünde geçen bazı kelimelerin açıklamaları

Ağmanı	Eksiklik, kusur
Atife	Gelecek (zaman) ileri, yarın
Aylak	İşsiz boş gezen
Aynı kaba üflemek	Aynı düşüncede olan
Başat	Benzerlerinden güç ve önem yönlerinden başta gelen
Büklük	Ova ve dere kenarındaki çalı ve diken topluluğu
Ceberut	Acımasızlık zorbaklık
Çelmek	Bir şeyin kenarını çapraz olarak kesmek
Çelmik	Buğday ya da başakla karışık iri saman
Dalınç	Güzel bir görünüm ya da düşünce karşısında kendinden geçme
Dinelmek	Ayağa kalkmak
Dulda	Yel tutmaz yer
Düçar	Tutulmak, yakalanmak
Esenleme	Sağlıklı, sıhhatlı
Hacet kapısı	Tualet kapısı
Hoyrat	Kaba ve kırıcı davranışı olan
Iyıp kesmeyen	Durmadan yağan
İçsellemek	Dış uyaranlarda bağımsiz olarak canlının içinde baş gösteren değişmelerden doğan gereksinme
İksir	Eskiden birçok hastalığı hemen iyi ettiğine inanılan hayali bir ilaç
Kafa bulmak	Alkol içerek neşesi yerine gelmek
Kavumsamak	İstenmeyen tutum
Kıyak	Hoşa gidecek nitelikte olan
Kıytırık	Önemsiz
Mahut	Bilinen
Mazhar	Bir iyiliğe erişmiş
Mihval (mihver)	Eksen, duran bir şeyin etrafında dönmek
Muhatap	Kendisine söz söylenen kimse
Nobran	Davranışı kaba ve gönül kırıcı olan
Peyke	Eski evlerde ve daha çok kahvelerde duvara bitişik tahta sedir, kerevet
Pörtledi	Dışarı doğru çıkmak
Rüsvalık	Ayıpların meydana çıkması
Sadede	Konuya gel, ne demek istediğini söyle
Sığlık	Basitlik, derin düşünmemek
Sıtkı sıyrılmak	Birine karşı emniyeti kalmamak
Siftah	İlk kez olarak
Siftinmek	Yaltaklanmak
Siymek	Köpek işemesi
Taciz	Rahatsız etme
Temayüz	Kendini gösterme, sivrilme
Unnarı	Onları
Ünlemek	Seslenmek
Vuslat	Kavuşmak
Yantal	Dürüst olamayan
Yeğinleşmek	Zorlu, şiddetli

Yunan İç Harbi, 1943 – 1949 (ANDARTLIK HARBİ)

Yunanistan'da İtalyan ve Alman işgaline karşı başlayan direniş daha sonra iç savaşa dönüştü. Bu dönemde ülkenin nufusu 7 milyondu ve çağımızın en kanlı çatışmalarından biri olan bu savaşta 600 binden fazla insan öldü.
II. Dünya Savaşı sonrası dönemde büyük devletler arası denge yeniden oluşurken ödenen hayli yüksek bir faturaydı bu.

Yunan İç Savaşı, Kralcılar ve Cumhuriyetçiler diye ikiye ayrılmıştı. Cumhuriyerçiler'in karargâhı ve en önemli kuvvetleri Batı Trakya'nın Rodop Dağları'ndaydı. Bu dağlarda olan savaşçılara Andartlar (Çeteciler) deniyordu.
Batı Trakya Türkleri tarafsız kalmasına rağmen her iki taraf da bu savunmasız insanlara çok zorluklar çektirdiler. Çeteciler geceleri Türk köylerine gelerek gençleri ve evlerde buldukları her çeşit yiyecekleri alıp dağlara götürüyorlardı.
Cumhuriyetçiler tarafında savaşan "Kemal Kaptan" takma adıyla Mihri Belli de vardı. O yılları yaşayan Batı Trakyalı'lar bu ismi hatırlayacaktır.
Her Türk ailenin Andartlıkla ilgili mutlaka bir acı hatırası, hikâyesi veya öyküsü vardır. Aşağıda bunlardan birini bulacaksınız.

Memet İmam-Hüseyin

1996 yılında Hemetli köyünde Mihri Belli (önde sağda), Demokratik Ordu askeri Davulcu Hüseyinle (önde solda) buluştu.
Kaynak: Mihri Belli'nin 'İnsanlar Tanıdım' kitabından

MAKIF (VAKIF) DEĞİRMENİNDE BİR KATLİAM

Dernek üyemiz Mustafa Hasanoğlu'nun babasının acı ölüm hikâyesini bize anlattığı gibi sizlere aktarıyoruz.

Babam 1920 yılında Batı Trakya'nın Üntüren köyünde dünyaya gelmiş. Çok küçük yaşta ana ve babasını kaybetmiş, yedi yaşına kadar köydeki dayısı, sonra da bir müddet Domruköy'deki dayısının yanında kalmış. Küçük yaşta köy yakınında bulunan ve su ile çalışan Bahçe Değirmen'de çırak olarak çalışmaya başlamış.

Akrabaları, babama Satıköy'den bir kız bulup evlendirmişler. Babam değirmenciliği tam öğrenerek baş değirmenciliğe yükselmiş. Yeni yerleştiği Satıköy yakınındaki Makıf (Vakıf) değirmeninde bir çırakla beraber çalışmaya başlamış. O yıllar Yunanistan'ın iç savaş (andartlık) yıllarıdır. Kanunların uygulanmadığı, halkta yoksullığun çok, herkesin geçim derdinde olduğu bir dönemdi!..

Bir gece olanlar olmuş. Değirmende olan ekin ve unları çalmak için gelen hırsızlar ilk önce babamın yardımcısını, sonra da babamı öldürerek değirmendeki bütün ekin ve unu alarak kaçmışlar.
Bu cinayeti işleyenlerin etraf köylerde hayvan bakan sırtmaçlardan (çobanlardan) olduğu ortaya çıkmış(*) ve hükümet bu canilere gereken cezayı vermiş. Ne yazık ki beni de babasız bırakmışlar.

"Ev yıkanın evi olmaz, can yakanın canı olmaz"

Mustafa Hasanoğlu

(*) Ayni hırsızlar bu katliamdan önce Ambarköy'de yaşlı bir kadının avlusuna girip tavukları kestiler, sonra eline verip tehdit edici sözlerle "Bunları pişir hazırla, yarın akşam gelip alacağız" demişler. Kadın da kanlı eli ile adamlardan birinin sırtına tamam tamam diyerek avucu ile sırtına birkaç kez vurmuş. Gayesi sırtındaki çekete iz bırakıp yakalatmaktı. Ertesi sabah köy muhtarına gidip durumu anlatmış. Köy muhtarı da Küçükköy bölge karakoluna haber vermiş. Jandarmalar çobanları kanlı çeketle yakalayıp sorguya çekmişler. Evleri yoklandığında çok sayıda mücevher ve birçok eşyaları bulup karakola götürmüşler. Sonunda yaptıkları katliamı da itiraf ettmişler. Çalınan bu eşyalar sahiplerine geri verilmeye çalışılmış.

VEFAT

6 Temmuz 1941 tarihinde Batı Trakya'nın Hacımustafaköy'ünde dünyaya gelen ve 13 Ocak 2008 tarihinde kalp krizi sonucu kaybettiğimiz değerli üyemiz Ahmet Molla'ya Allahtan rahmet, ailesine baş sağlığı diliyoruz.

Avustralya Batı Trakya Türkleri Derneği

BATI TRAKYA TÜRK GÖRENEKLERİMİZ - EVLİLİK

Globalleşme ve çağımızda gelişmiş teknolojiyle, bazı Batı Trakya Türk Gelenek ve Görenekleri korunmuş, bazıları işe değişikliğe uğramıştır. Bunlardan biri olan Evlilik göreneği az değişiklikle genelde köylerde devam etmektedir. Birçok âdetleri içeren bu göreneği Avustralya'da yaşayan Batı Trakya Türk toplumunda da görmek mümkündür.

Batı Trakya'da Kız İsteme
Kız isteme kutsal sayılan Pazar ve Perşembe akşamları oğlan ailesi adına akraba veya komşulardan biri olan Dünürcü kişi kızı istemeye gider. (Günümüzde kızı istemeye, bazan oğlanla anne ve babası gider). Kız tarafı kızı verecekse de hemen vermez ve sebepler göstererek üç kez istenmesini beklerler. Üçüncü kez istenen kız verilmeyecekse kırıcı olmayacak şekilde kızın verilmeyeceği açıkça söylenir. Eğer kız verilecekse, kız tarafı verilecek diye söz verir. Bu sözün ispatı olarak, kız tarafı dünürcüsü ile oğlana bir **Söz Verme Mendili** gönderir. (Günümüzde elişlemeli saten kumaştan atkı gönderilir).

Mendil Karşılığı Bohça
Oğlana mendil geldikten sonra, bunun karşılığı olarak kıza göndermek için bir bohça hazırlanır. Bu maksatla yapılmış güzel elişlemeli bohçaya, kalınca bir kumaş üzerine sergilenen elbiselik kumaş, hırka, kazak, ayakkabı, terlik, iç çamaşırı, grep, çember, bir takı, tarak, sabun vs. konulur. Dünürcü kişi bu bohçayı bol miktarda çerez ve sakızla kıza götürür. Kız bu çerezleri aile ve arkadaşlarıyla paylaşır. (Aşağıdaki mendil karşılığı bohça üyelerimizden Emrah Reşitoğlu'nun sözlüsüne göndermek için hazırlanan bohçadır – 2 Şubat 2008)

Küçük Söz Bohçası
Mendil Karşılığı Bohçayı alan kız tarafı da, oğlana, aynı şekilde erkek giyisileri ağırlıklı Küçük Söz Bohçası hazırlar. Dünürcü bu bohçayı paket dolusu tatlılarla birlikte oğlana götürür.

Not: Oğlan tarafı isterse aynı şekilde elbiselik kumaş ve giysi ağırlıklı bir bohça gönderir. Ya da bunları Büyük Söz Bohçasına ekler.

Büyük Söz Bohçası (Nişan hediyeleri)
Bu bohçaya, oğlan tarafından kıza verilecek olan kıymetli mücevherler ve hediyeler dizilip kızın evine götürülür. (Günümüzde oğlan ve kız tarafı beraber çarşıya gider ve kızla oğlana verilecek hediyeler alınır. Kız oğlanın hediyelerini, oğlan da kızın hediyelerini bohçaya dizmek için eve götürür.) Kızın büyük bohçayı almasıyla, kız tarafı Görüşmelik (Nişan töreni) tarihini belirler.

Görüşmelik (Nişan)
Görüşmelik kızın evinde olur ve kadınların katıldığı bir eğlencedir. Oğlan tarafı bütün kadın akrabaları ayarladığı bir otobüsle gelini görmeye gider. Kızın kendi kadın akrabaları ve yakın arkadaşları da müzikli eğlence gecesine çağrılır. Kız, oğlanın gönderdiği gece kıyafetini giyer, mücevherleri takınır.
Gelen oğlan tarafı misafirler odalara alınır. Kayınvalide salonun baş köşesine oturtulur. Kayınvalide getirdiği güzel halıyı kapıya doğru önüne serer, ucuna da bir çift terlik koyar. Kapıdan giren gelin terlikleri giyer, halıdan ilerleyerek önce kayınvalidesinin, sonra diğer büyüklerin ellerini öper ve kayınvaldenin tam karşısına konulan sandalyeye oturur. Oğlan tarafı geline para, mücevher (takı) takar. Gelin bu paralarla dışarıya çıkar, herkesin elini öper ve mendil dağıtır. Sonra oynamaya başlar ve oğlan tarafından gelen kızlar ona katılır. Damatla da oynadıktan sonra para ve takıları çıkarıp akraba ve arkadaşlarıyla eğlenmeye devam eder.

DÜĞÜN
İki dini bayramlar arasında düğün yapılmaz. Ramazan Bayramı'nda kızla oğlan birbirlerine hediye ve tatlı alırlar. Kurban Bayramı'nda, oğlan kıza bir kurbanlık hayvan gönderir. Bu hayvan kınalanıp süslenir, alnına altın lira takılır. Düğün tarihi belirlendikten sonra gelinlik ve damatlık elbiseler alınır, bütün akraba ve köylüler düğüne davet edilir. Akraba ve komşuların da yardımıyla büyük düğün telaşı başlar, her iki tarafta aile ve misafirler için düğün yemekleri yapılır.

Kına Gecesi
Düğün Perşembe veya Cuma akşamı Kına Gecesi ile başlar ve genelde her iki tarafın kadınları katılır. Gelin bindallı giyer, başına altın süslü hotozu takar, herkesin elini öper. Oğlan tarafı geline mücevherler takar. (Günümüzde Kına Gecesi'ne birkaç arkadaşıyla gelen damada da gelin tarafı altın kol saatı takar).

Gelin Alayı
Düğün sabahı gelinin saçı yapılır, beyaz gelinliği giydirilir ve duvağı ile başlığı takılır. Gelin evinde aile ve akrabalar yemek yer. Damat evinde de Alay'a katılacak olan misafirlere düğün yemekleri verilir. Öğleden sonra damat tarafı, Alayı oluşturan otobüslerle (çok eskiden at ve öküz arabaları) gelinin evine gelirken, damat da arkadaşlarıyla Damat Tıraşı olmaya gider. Alay'dan sadece kadınlar gelin evine girer. Misafirler salona alınıp şeker, kolonya ikram edilir. Sonra salona çağrılan gelin herkesin elini öper ve gelin sandalyesine oturur. Gitme zamanı gelince erkek kardeşinin koluna girer ve Alay'ın önüne gelir. Damat babası gelini kardeşinin kolundan alıp arabaya bindirir. Alay damat evine giderken yolda at yarışları, urgan germe, alayın köye girmesi, davul zurna ile oynama gibi adetler vardır. (Günümüzde Alay'a herkes kendi arabasıyla, damat ve bütün ailesi de katılır, gelini erkek kardeşinden damat alıp arabaya koyar. Alay dönüşü adetler ise pek yapılmaz.)
Gelinin oğlan evine gitmesiyle ilgili adetler de vardır. Güvey kapama, güvey sofrası, Cuma Sabası, gelinin el öpmesi, gelin mübarekleme gibi.

Son yıllarda kına gecesi ve düğünler kasabada salon düğünü şeklinde yapılmaktadır. Bu değişime rağmen köy düğünleri ve göreneklerinin bir çoğu hâlâ yaygın şekilde devam etmektedir.

Düğün Sonrası - Büyük Geze
Düğünden birkaç gün sonra; gelin, kocası ve kocasının akrabalarıyla kalabalık bir şekilde, kendi anne ve babasını ziyarete gider. Gelin tarafı akrabalar da toplanır ve hep birlikte pişirilen özel yemekler yenir, sohbet edilir.
Bu ziyaretten bir hafta sonra da gelin annesini, babsını ve bütün akrabaları kendi evine davet eder. Kocasının tarafı da toplanıp aynı şekilde yemek yenir, sohbert edilir.

Küçük Geze
Gelinle damat sadece kendi aileleriyle birlikte her iki tarafa yemekli ziyaretlerde bulunurlar. Bunun sebebi, ailelerin birbirlerini daha yakından tanımasıdır.

Muhabbet, sevgi ve saygı ailede başlar. Sonra hısım akrabaya geçer. İyi ve mutlu olduktan sonra insan oğlu fazla bir şey istemez.(Avustralya'da Elele S:16)

Yolda kişnemezse at	Yolda kişnerse at
Söz dinlemezse evlat	Söz dinlerse evlat
Evde gülmezse avrat	Evde gülerse avrat
Ölüyü neyleyeceksin	Düğünü neyleyeceksin
Gir ağla... Çık ağla...	Gir oyna... Çık oyna...

Hazırlayan: ***Sihem İmam-Hüseyin***
Kaynak: Feriha Reşitoğlu, Melbourne ve Meliha Hüseyinoğlu, Domruköy-Batı Trakya

ABTTD Faaliyet ve Etkinlik Raporu, 2008

13 Ocak	13 Ocak 2008 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında yeni yönetim kurulu, denetleme kurulu ve hakem kurulu seçildi.
17 Şubat	Kıbrıs Türkleri'nin Avustralya'ya gelişlerinin 60. Yıl Festivali'ne davetli olarak kültür çadırımızla katıldık. Elişleri, fotoğraf, dergi ve kitaplarımızla Batı Trakya Türkleri'ni bir kez daha tanıttık.
30 Mart	Çörek günü ve Sümer Ezgü'nün ziyareti Kadınlar kolunun Yaşlılar Haftası nedeniyle düzenlediği çörek gününe Türk Halk Müziği sanatçısı Sümer Ezgü ve saz arkadaşları katıldı.
13 Nisan	40. Yıl Kutlamaları çerçevesinde Queen Victoria Market'te düzenlenen "Turkish Pazar" festivaline davetli olarak katıldık. Kültür çadırımızda elişleri, fotoğraf, dergi ve kitaplarımızla kültürümüzü tanıttık.
11 Mayıs	Anneler Günü Kutlandı Kadınlar Kolu'nun Derneğimizle birlikte düzenlediği Anneler Günü, yemekli, müzikli, kalabalık bir şekilde kutlandı. Yılın annesi Beyda Memiş seçildi.
12 Mayıs	Otobüs Gezisi Kadın üyelerimiz 22 kişilik belediye otobüsü ile deniz kenarında olan Rye semtine geziye gittiler.
7 Haziran	Bayanlara Özel Eğlence Günü Kadınlar kolunun düzenlediği bu eğlence gününe katılan bayanlar getirdikleri nefis yemekleri ve ustaların dernekte yoğurup pişirdiği çörekleri paylaştılar. Dertleşip sohbet ettiler ve hep birlikte eğlendiler.
23 Ağustos	Babalar Günü Eğlence Gecesi Üyelerimiz ve misafirlerin katıldığı babalar gecesinde Efrahim Güler yılın babası seçildi.
24 Ağustos	Olağanüstü Genel Kurul toplantısı Dernek Yönetim Kurulu bu toplantıyı, dernek binasının sigortası ve soğuk-sıcak havalandırma sistemini görüşmek için yaptı.
13-14 Eylül	4. Türk Lale Festivali Dernekle birlikte Kadınlar Kolu'nun katıldığı bu festivalde şiş kebaplar pişirilip satıldı, Türk kahvesi ile fal bakıldı. Bu çok ilgi gördü ve sırada bekleyen çok kişi oldu. Ayrıca kahve çadırında Batı Trakya Türk Elisleri sergilendi.
20 Eylül	Geleneksel İftar Yemeği Dernek, Kadınlar Kolu ile birlikte, geleneksel iftar yemeğini bu yıl kendi binasında verdi. Her yılki gibi bağışta bulunan üyelerimiz ve katılanlar çoktu. Davetliler arasında TC Melbourne Başkonsolosu Sayın Aydın Nurhan vardı.

AVUSTRALYA'DA KAYBETTİKLERİMİZİ SAYGIYLE ANARIZ

İsim / Soyisim	Doğum Tarihi	Ölüm Tarihleri	Batı Trakyadaki Doğum Yeri	Avustralya'ya Geliş Tarihi
Ahmet Molla	6 Temmuz 1941	14 Ocak 2008	Hacımustafaköy	
Ahmet İsmailoğlu	14 Mart 1939	5 Eylül 2007	Kalenderköy	1971
Mehmet Hasan	1938	11 Haziran 2007	Müsellimköy	Mart 1973
İlhan Aydoğan	1 Ocak 2948	5 Ocak 2007	Kırcaali-Bulgaristan	19 Nisan 1988
Yakup Halil	28 Şubat 1947	2005	Bıyıklıköy	1977
Ahmet Elmas	28 Nisan 1942	19 Aralık 2004	Bıyıklıköy	12 Aralık 1970
Sabri Özsoy	18 Nisan 1938	25 Haziran 2004	Karacaoğlan (Karalcarköy)	1971
Sabiha Seyhanlı	15 Ağustos 1960	15 Aralık 2003	Ircan	12 Aralık 1970
Haysiye Yürük	6 Mart 1929	18 Temmuz 2003	Arşağ (Aşağı) köy	26 Aralık 1974
Fehime Selimoğlu	13 Ağustos 1935	22 Nisan 2003	Ircan	Ocak 1971
Mustafa Kâmil	5 Kasım 1957	13 Ocak 2003	Eşekçili	1976
Refika Paçaman	18 Ocak 1943	10 Ocak 2003	Büyük Sirkeli	14 Mart 1972
Recep Fazlıoğlu	1935	25 Şubat 2002	Demirbeyli	1971
Mehmet Arifoğlu	10 Ekim 1932	14 Aralık 2001	Karamusa	12 Aralık 1970
Cavit Mestan	15 Ağustos 1944	22 Haziran 2001	Meşe	18 Ekim 1971
Salih Müminoğlu	18 Eylül 1929	26 Mart 2000	Basırlıköy	1971
Fatma Ali	14 Mayıs 1931	26 Ağustos 1999	Karacaoğlan (Karalcarköy)	1982
Niyazi Salimusa	15 Ağustos 1942	26 Ekim 1998	Ircan	Ocak 1971
Fatme Altınel	Haziran 1954	3 Ağustos 1998	Çepelli	Mart 1975
Salih Mehmetoğlu	15 Haziran 1936	24 Nisan 1998	Kozlukebir	1971
Arif Ali	2 Ağustos 1956	24 Mayıs 1997	Kalenderköy	
İzzet Ahmetoğlu	1938	17 Eylül 1996	İskeçe	
Reşit Mustafaoğlu	1913	1 Mart 1995	Büyük Sirkeli	1986
Hayriye Ahmet	1915	5 Ağustos 1994	Büyük Müsellim	
Ayyüce Atasoy	5 Mayıs 1987	1992	Melbourne	
AliOsman Babaçka	1919	Şubat 1985	Basrıköy	Ocak 1985
Ali Mehmet	1912	10 Nisan 1984	Hacımustafaköy	1979
Salih Ahmetoğlu	1931	1982	Evrenköy	14 Haziran 1971
Hüseyin Dominik		26 Şubat 1980	Gümülcine	1971
Eda Osmanoğlu	16 Temmuz 1990	11 aralık 1990	Melbourne	
Raife Faik		30 Temmuz 1998		1975 / 1987
Yaşar Ali	1928	1993	Ircan	1980
Yaşar Faik		1987		1977
Meryem Turgut		18 Ağustos 1988		1987

Not 1: Avustralya'da yaşayıp Batı Trakya ve Türkiye'de ölenler de bu listededir.
Not 2: Listemizdeki eksiklikleri en kısa zamanda gideremeye çalışacağız.

ABTTD İlk Dernek Binası 1996 – Birinci nesil üyelerden bir grup
(Bu bina satılmıştı ve şimdi yerinde apartman daireleri vardır.)

Şimdiki Dernek Binamız, Eylül 2008, 103-109 Union Street, Windsor Vic Australia 3181